THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60330, U.S.A.

SATURDAY, JANUARY 30, 1970

LATVIJA AMERIKĀ

9. N-RS. SESTDIENA, 1971. GADA 30. JANVĀRIS 21. GADS

SECOND CLASS MAILL REGISTRATION NUMBER 2249

Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRISS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTANS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28. West-Germany.

Paaudžu un laikmetu parāde

DAUGAVAS VANAGU 2. GLOBĀLAJĀS DIENĀS TORONTO IECERĒTA ARĪ CĒDELGEMAS IZSTĀDE © ISTABU CENAS ROYAL YORK VIESNĪCĀ

Pēc ilgas gaidīšanas saņemts rakstniekam Arturam Voitkum pasūtītais apmēram stundu garais viencēliens, kuŗu jaunatnes sarīkojumā 2. jūlija vakarā bija paredzēts izrādīt TLTA ģimnazijas drāmatiskā pulciņa dalībniekiem, piedaloties Diždanča dejotājiem, Rotas dziedātājām un koklētājām. Taču DV teātŗa un jauniešu pārstāvji šo viencēlienu atzina par nepiemērotu. Viņu atzinumu respektējot, DV 2. globālo dienu rīcības komitejas prezidijs savā desmitajā sēdē 21. janvārī DV namā pārstrādāja 2. jūlija jaunatnes sarīkojuma programmu, dodot tai vairāk t.s. raibā vakara raksturu. Ar dziesmām un jautrām dejām programmā piedalīsies Hamiltonas meiteņu kvintets Rota un TLB tautas deju kopa Diždancis, kā jau bija plānots līdz šim; dziedās arī jaunizveidots jauniešu koris diriģentes A. Skudras-Kārkliņas vadībā. Paredzētā viencēliena vietā rīkotāji aicinās jauniešu iecienīto un vispār sabiedrībā ļoti populāro Ņudžersijas ansambli „Trīs no Pārdaugavas". (Fēlikss Ērmanis, Mārtiņš Ērmanis un Vilnis Baumanis), kas Toronto viesosies pirmo reizi. Par šo ansambli bija domāts jau agrāk, sākot programmu plānot, taču termiņu grūtību dēļ trio nevarēja dot noteiktu atbildi, vai globālo dienu laikā varēs Toronto ierasties. Tagad noskaidrojies, ka tas iespējams, jo teātŗa turneja, kuŗā piedalās V. Baumanis, būs jau beigusies. Trio, kas arī paši komponē un raksta tekstus savam repertuāram, globālo dienu jaunatnes sarīkojumam apņēmies sagatavot pilnīgi jaunu programmu, protams – jautra rakstura. Vēl vienojās programmā piedaicināt kādu jaunatnē populāru dziedātāju-ģitāristu, bet tas vēl nav izvēlēts, uzsākot sarunas ar vairākiem. Programmas „atsvaidzināšanai" plānoti arī daži trāpīgi skeči, ne garāki par 2 vai 3 minūtēm.

Rakstnieku cēlienu organizēs sadarbībā ar Latviešu preses biedrības Kanadas kopu. Doma ir, ka to vajadzētu rīkot kā „Paaudžu un laikmeta parādi", aicinot autorus, kas reprezentētu piecus posmus mūsu tautas vēsturē — strēlnieku un brīvības cīņu laiku. Latvijas neatkarības gadus, Otru pasaules karu, bēgļu nometņu posmu Vācijā un pašreizējo laiku. Pagaidām piedalīties aicināti un ierašanos Toronto jau apsolījuši Aivars Ruņģis un jaunās paaudzes autori Dina Rauna un Jānis Kļaviņš.

Mākslinieka Ērika Dzeņa zīmētā marka DV organizācijas 25 gadu darba atcerei (palielināta).

Par DV organizācijas 25 gadu darbības atceres akta vadītāju nolēma aicināt Aleksandru Sprudžu no Otavas. Radās arī jauna iecere — globālo dienu laikā DV namā iekārtot arī Cēdelgemas izstādi, lai parādītu pašdarbību un dažādus izstrādājumus gūstekņu nometnē, kuŗā nodibināta DV organizācija. Savācot iespējami plašu eksponātu klāstu, šo izstādi iekārtot nolēma aicināt DV Toronto nodaļu. Uzsākta 500 eksmplāros izgatavotā globālo dienu plakāta izsūtīšana, tāpat mākslinieka Ērika Dzeņa zīmētās DV organizācijas 25 gadu markas, kuŗas iespiestas 25.000 eksemplāros Viena loksne ar 50 markām maksā 1 dol., un tās pasūtināmas vai iegādājamas visās DV nodaļās un apvienībās Amerikā, Eiropā un Austrālijā.

Pēc nepārtrauktām sarunām ar Royal York viesnīcas vadību panākta arī vienošanās par istabu cenām. Parastā istaba (bedroom) maksā 19 dol. vienai, bet 24 dol. divām personām par nakti, dzīvojamā guļamistaba (parlour) — 23 un 28 dol., bet dažāda lieluma un iekārtojuma t.s. svītas (suite) 40 —95 dol. vienai, bet 45—100 dol. divām personām. Visās istabās ir vanna, duša, televizija, radio u gaisa vēsināšanas ierīces.

Līgumā ar viesnīcu paredzēts, ka visās divpersonu istabās (double room) var ievietot līdz 3 papildgultām (cot), piemaksājot par katru 5 dol. Bērniem un jauniešiem līdz 21 gada vecumam, dzīvojot kopā ar vienu vai abiem vecākiem, par istabu nav jāmaksā, pārgulot ievietotās papildgultās. Parastajā guļamistabā (bedroom) gan var ievietot tikai vienu papildgultu, bet īpašās ģimeņu istabās (large family room), kuŗas maksā 23—28 dol., iespējamas 3 papildgultas, taču šo istabu skaits ir ierobežots. Ja ģimenei ar vienu šādu istabu nepietiek, jāņem divas, bet to cena par katru ir kā vienai personai 19 dol., kaut katrā divas gultas ar iespēju ievietot papildgultu. Lielām ģimenēm izdevīgas ir t.s. parauga istabas (samples room) bez regulārām gultām, kuŗas dažādi uzņēmumi izlieto savu ražojumu paraugu izstādīšanai, jo tajās var ievietot 7 papildgultas vidējā lielumā (24 dol.) un 10 papildgultu lielajā (27 dol.) istabā.

Istabu rezervēšanas kartes jau izsūtītas DV nodaļām un apvienībām, bet tās var pieprasīt arī Monikai Jonānei (271 Rusholme Rd., Toronto 4, Ont., Canada), kuŗai iesūtāmas arī visas izpildītās kartes, lai saņemtu līgumā ar viesnīcu paredzētās priekšrocības. Kā jau ziņots, globālo dienu rīkotāji piemaksās pie istabu cenas 5 dol. pirmajam telpu rezervētāju simtam, kas ar rīcības komitejas starpniecību līdz 1. maijam rezervēs istabas Royal York viesnīcā naktij uz 4. jūliju. Piezīmējams, ka viesnīca kopš Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkiem pērnajā vasarā jau divas reizes paaugstinājusi cenas, bet visiem iebraucējiem, kas istabas pasūtinās ar globālo dienu rīcības komitejas starpniecību, aprēķinās lētāko maksu, kāda bija līguma parakstīšanas brīdī. Šī vienošanās paliks spēkā arī gadījumā, ja viesnīca vēlreiz paaugstinātu cenas, tādēļ ir svarīgi istabas nepasūtināt tieši viesnīcā, bet ar rīcības komitejas starpniecību, iesūtot telpu rezervēšanas karti M. Jonānei.

Sēdē piedalījās prezidija priekšsēdis E. Krūka, vicepriekšsēdes M. Jonāne un I. Purva, sekretāre A. Briede, kasieris E. Pulciņš, informācijas daļas vadītāja V. Māldere, preses referents A. Vinčels, prezidija locekļi T. Krūka, V. Liepiņš un B. Šmita-Kalēja, kā arī informācijas centra organizētāja D. Celma. Vē.

ZIEMAS KLUSUMA

Foto: J. Ligers

Devums pateicībā par saņemto

TORONTO LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS DRAUDZĪGA AICINĀJUMA ATCERE

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazija, līdzīgi aizvadītajam gadam, arī šoreiz Draudzīgā aicinājuma atceri bija rīkojusi divos vakaros — 23. janvārī kā ieskaņas sarīkojumu, bet dienu vēlāk kā tiešo atceres aktu, abos vakaros Latviešu namā kopā pulcējoties vairāk nekā 550 apmeklētājiem. Arī programma abos vakaros bija līdzīga — abitūrientu klases pārstāvja atceres runa, skolas direktrises uzruna un ziņojums par saņemtajiem ziedojumiem, nobeigumā teātŗa izrāde.

Svētdienas vakarā atceres sarīkojumu atklāja abitūrientu klases audzēknis Mārtiņš Zilvers īsā, bet kodolīgā un skaidrā latviešu valodā bez mazākā akcenta teiktā uzrunā pakavēdamies pie Draudzīgā aicinājuma nozīmes kādreiz Latvijā, kad pēdējais valsts prezidents K. Ulmanis pirms 36 gadiem aicināja atcerēties savu skolu — tos, kuŗiem skolas gaitas jau beigušās un kuŗiem skola rādījusi ceļu uz gaišāku nākotni. Šī aicinājuma nozīme nav mazinājusies arī trimdā, saistot tautu ar kultūru un kultūru ar tautu. Ar šī Draudzīgā aicinājuma atbalstu latviešu skolas arī svešumā var turpināt darbību, dodot bērniem un jauniešiem latviskās zināšanas, lai tie vēlāk varētu darboties latviešu sabiedrībā kā latvieši.

Ģimnazijas direktrise V. Slavieša uzrunā jautāja, kas ir skolas draugi, un atbildēja, ka visi tie, kas to atceras Draudzīgā aicinājuma dienā, citos ģimnazijas sarīkojumos un ikdienas darbā, atbalstot skolu materiāli un morāli, stiprinot to darbā. Skola apzinās, ka kaut kas jādod arī pretim. Ko dot šai trauksmainajā un lielo problēmu laikmetā? „Mēs stāvam droši uz kājām un jūtam zemi zem tām, bet mūsu skatiens vērsts tālā nākotnē," pretim devumā teica direktrise. „Mēs cenšamies ieaugt latviskās dzīves ziņā un iegūt nepieciešamās zināšanas par latviešu tautu. Mēs liekam pamatus un veidojam latvisku vidi, kuŗā paši gribam dzīvot, strādāt nākotnei, stiprinātties latviskā garā un veidot latviešu kultūru." Kā pretim devumu direktrise minēja arī ģimnazijas mācību dienas neobligāto 5. stundu — interešu grupas, no kuŗām šai vakarā savu darbu parāda divas: klusš darba veicējs — skolas žurnāla pulciņš, kā arī daudz pazīstamākais drāmatiskais pulciņš.

Uzrunas nobeigumā V. Slavieša pasniedza rozes žurnāla virsredaktrisei skolotājai E. Ezerai, bet lielāku puški atbildīgajai redaktrisei Mārai Koncei sadalīšanai pārējiem redakcijas darba veicējiem. Direktrise izteica pateicību Latviešu nama valdei un akcionāriem par skolai dotajām bezmaksas telpām, „Latvijai Amerikā" par sūtītajiem avīzes brīveksemplāriem, kuŗus izmanto kā mācību līdzekli, sevišķi vēstures jautājumos, un visiem ziedotājiem naudā un graudā, nolasot organizāciju un draudžu devumus skolai Draudzīgā aicinājuma atcerē, kā arī individuālos ziedotājus, sākot ar 10 dol. Visu vārdu nolasīšana, ļoti gaŗa virkne, būtu aizņēmusi daudz laika.

Ģimnazijas drāmatiskais pulciņš izrādīja režisora H. Miķelsona vadībā iestudēto Teodora Zeltiņa komēdiju „Vīna raugs", pie kuŗas pakavēsimies atsevišķā rakstā kādā no mūsu laikraksta nākošajiem numuriem. Izrādes nobeigumā pēc ilgiem skatītāju sumināJuma aplausiem H. Miķelsons pateicās tēlotājiem par cītīgo darbu un, sadalot pašam pasniegtos ziedus, palīgiem lugas iestudēšanā, arī „cietējiem", kuŗiem kopš septembŗa bieži nācies pieciest un paciest iestudējuma darbā nodarbināto prombūtni, ar šīs izrādes beigu aizkaru „atdodot vecākiem atpakaļ" arī direktrises minētās 5. stundas skolēnus.

Izlozējot abu vakaru kopīgās loterijas laimestus, 24. janvāŗa izrādes otrā starpbrīdī J. Popeļa dāvināto gleznu laimēja B. Senkēviča, skolas pirkto vāzi iegūstot — M. Baumeistaram, bet Falkenbergas dāvināto tautisko spilvenu — I. Vēverei, visiem trim laimīgajiem esot skatītāju vidū.

Sarīkojuma nobeigumā ģimnazisti ar vecākiem un viesiem pāris stundu pakavējās pie kafijas galda, tautas dejās un rotaļās, atvadoties draudzīgā lokā ar vairākām kopdziesmām. Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojuma apmeklētāji varēja iegādāties gaumīgi darinētu teātŗa izrādes programmu, kuŗā bija ievietots arī rakstnieces Indras Gubiņas ideoloģisks mudinājums lietot mātes valodu kā zobenu dzīves cīņā un gaitās, kā arī tikko iznākušo skolas žurnālu „Sīkumi 71", kuŗš šai mācību gadā sagatavots Māras Konces redakcijā.

Vdg.

Hamiltonas latviešu deju kopas Vija dalībnieki kopas 20 gadu atceres sarīkojumā sumina savu vadītāju Laimdotu Morusu. Foto: J. Gailītis

P. Grods

Nāvei nolemtie

Rietumu sabiedroto zināma paklautība Pad. savienības nodomiem vai iegribām nav nekāda vienreizēja parādība: lietuviešu jūrnieka izdošana ne tikvien satrauca brīvās pasaules sabiedrisko domu, bet arī pierādīja to, ka brīvības izvērtēšanā dažkārt rūgti maldamies un kļūstam par upuri bailēm. Naivi domāt, it kā lietuviešu jūrnieka pieturēšana uz brīvas valsts kuģa, jaujot tam spert soli brīvībā, izsauktu tik lielus satricinājumus, ka būtu jābīstas par attieksmju dziļāku pasašināšanos divu valstu starpā. Brīvības un tiesību piešķiršana nav posakāma vienīgi ar likumu vai kādu tur paklautības kārtību. Tā ir pāti par sevi saprotama lieta: ja kādam brīvības alcējam draud nāve, tad tas jāpaglābj, netaujājot dziļāk un tuvāk nedz paragrafus, nedz punktus, nedz padotības kārtību tajos, kas šo lietu izšķir. Šoreiz tas tā nenotika. Gadījuma sīvums un pats notikums neko nezaudē no savas traģikas, ja mēs sakām: nu, nākošo reizi tā tas nenotiks. Varbūt gadījums nākotnē būs vēl smagāks, ar vēl vairāk kauna vai nosarkšanas par to?

1944. gada rudenī, kad jau bijām ceļā uz svešumu, notikumi jaucās nepārredzamos apmēros. Bet vai arī šajā satricinājumā un briesmās, neziņā un bailēs par nākotni mēs nelolojām ieraudzīt kaut mazu gaismas un cerību stariņu?

Daudzi šodien teiks: man tā lieta toreiz jau bija gluži pārskatāma un skaidra! Bet mūsu vidū bija arī pulciņš fantastu un tiecētāju, kas domāja citādi. Tie vēl cerēja uz kādu pārsteigumu, kādi nebūt nav izslēgti dažkārt dzīli satrakotos ūdeņos. Vismaz tie domāja, ka aziātu ordām būs noslēgts ceļš uz Eiropu, kādā gadījumā tā šodien varētu izskatīties arī citāda..

Tolaik mēs ar sasprindzinājumu uztvērām katru ziņu, katru notikumu, kas varētu nozīmēt kādu pagriezienu pozitīvā virzienā. Zemē atrastās skrejlapas, cita vidū, zināja vēstīt, ka karam izbeidzoties un nacionālsociālistisko Vāciju nospiežot ceļos, arī uzvarētāji aties savās etniskās robežās, ļaujot aizdzīt brūcēm, kas cirstas visām zemēm, kas pret savu gribu bija spiestas pārlaist kara viesuli. Bet tās bija vienīgi saldas valodas un iedomāšanās, kam sekoja asa un cietsirdīga reālitāte.

Kariem izbeidzoties, dažārt sagaida sasprindzinājuma izlīdzinājumus kā no vienas, tā otras puses, kaut gluži dabīgi, ka smagākais cietējs allaž būs uzvarētais. Bet atriebība tādās reizēs ir pārāk salda, lai no tās atturētos.

Mazā bēgļu pulciņā, vācu zemē nonākuši, 1944. gada 19. novembrī ar aizturētu elpu klausījāmies (pa radio)krievu ģenerāli Vlāsovu, kuŗš bija kļuvis par kādas armijas komandieri. Tie bija vācu gūstā kritušie vai padevušies sarkanarmijai, un viņu kopskaits Vlāsova pakļautībā sniedzās pāri pusmiljonam. Ģenerāli Vlāsovu tolaik uzskatīja par kustības vadoni krievu tautas atbrīvošanai no komūnisma. Saprotams, tas ietilpa arī nacionālsociālistiskās Vācijas nolūkos — satriekt Pad. savienību un izvērst savu virskundzību. Bet nevienu šodien nespēj pateikt, kāda tolaik būtu izveidojusies faktiskā situācija, ja Vlāsovs būtu guvis panākumus vai vismaz ar savu krievu armiju ievadījis sabrukumu Pad. savienības valsts sistēmā. Šodien mēs varam vienīgi zīlēt un runāt par varbūtībām.

Bet tas negroza kādas traģēdijas būtību ar pusmiljona cilvēkiem. Ja šodien mūs, saprotami un dibināti, satrauc viena jūrnieka liktenis, tad gan der padomāt arī par to pusmiljonu cilvēku, kas krita par upuri bailēm un cietsirdībai.

Pad. savienība tolaik bija ļoti labi informēta par Vlāsovu un viņa virzieniem, kuŗi atrādās nacistu Vācijas rīcībā un atbildniecībā. Bet vai satriecot pēdējo, tiesību apziņa, brīvības alkas un lietas skaidrā izpratne drīkstēja Rietumu sabiedrotiem diktēt soli, ar kuŗu nāvei un ciešanām tika nodots pusmiljons cilvēku?

Naivi būtu domāt, ka Rietumi nezinātu, kas draud šim pusmiljonam cilvēku, izdodot tos atpakaļ Pad. savienībai. Bija taču iespēja tos paglābt, kā pret komūnismu noskaņotu elementu, sadalot to un izvietojot pa rietumu valstīm, ja vien pašiem nelaimīgajiem neradās griba riskēt un atgriesties savā tēvzemē.

Tā bija baiga un nežēlīga akcija, kaut paši tās izvedēji ļoti labi apzinājās, kāds liktenis draud izdotajiem krievu karavīriem. Vlāsoviešu tūkstošus sadzina vilcienos, preču vagonu ešelonos, autobusos vai Rietumu armiju smagajās mašīnās, ar lamām un šautenes laides palīdzību, nododot šos nelaimīgos Pad. savienības rīcībā.

Jau 1953. gadā Savienotajās Valstīs parādījās dokumentējoša grāmata ar nosaukumu „Neaizmirstamais", ko bija sarakstījis viens no pazīstamo krievu virsnieku Krasnovu dzimtas piederīgiem, kuŗš pats slepenības un vīltus aizsegā bija ticis iesviests šai vlāsoviešu repatriācijas akcijā. Nelaimīgais upuris tajā uzskatāmi atklāj šīs akcijas plānojumu un reālizēšanu, ko bija izstrādājuši Rietumu sabiedrotie, saziņā ar Pad. savienību. Krasnova grāmata atklāj ārkārtīgi smagu traģēdiju, kas toreiz risinājās ap vlāsoviešu izdošanu. Šai traģēdijā trūka tās pašas cilvēka brīvības un dzīvības izpratnes un cieņas, kas, diemžēl, norisinājās ap nelaimīgo lietuvju jūrnieku. Kā toreiz, tā arī tagad, akli un bez žēlastības apziņas tika izpildīta Kremļa griba un vēlēšanās, pirmajā vietā liekot labu attieksmju uzturēšanas principu, bet tikai otrajā vietā cilvēka brīvību un dzīvību.

Šobrīd arī der atcerēties lamatas un ēsmu, ko izlika visiem Baltijas valstu bēgļiem, komūnistu ierosmē savā laikā rietumu bēgļu zonās nodibinot repatriācijas komisijas. Toreiz bija viegli atgriesties dzimtenē, par šo soli saņemot konservus, cigaretes un saldumus, bet nonākot ceļa galā — mūža spaidu darbus vai šāvienu pakausī.

Paldies Dievam — toreiz vlāsoviešu un lietuviešu jūrnieka likteņis mums pagāja secen.

© Izraēla labvēlīgi uzņēma ziņu, ka Ēģipte ir gatava nopietnām miera sarunām. Izraēlas ārlietu ministrs Ebans sasauca speciālu kabineta sēdi pēc Apvienoto nāciju sūtņa Gunara Jaringa ziņojuma saņemšanas, kuŗā atklāts Ēģiptes atbildes saturs Izraēlas miera priekšlikumam, ko tā nodeva AN vidutājam pirms 10 dienām. Palestīnas arabu partizāni, acīm redzot, atmetuši pretošanos miermīlīgam nokārtojumam arabu-izraēļu konfliktā. Kairo laikraksts Al Ahram 20. janvārī ziņoja, ka Palestīnas partizānu organizācijas centrālā komiteja savā sanāksmē Jordānijā pieņēma rezolūciju, izteicot „vienprātīgu atbalstu katrai arabu valsts politiskai kustībai, lai likvidētu 1967. g. agresijas konsekvences."

LASĪTĀJU VĒSTULES

VIENPUSĪGS ZIŅOJUMS

Izlasot V. Brumeles ziņojumu par 13. janvāra TLB sestdienas skolas padomes sēdi, gribu pateikt, ka piedalījos minētajā sēdē kā 3. klases pārstāve un uzskatu šo ziņojumu par nepilnīgu un daudzās vietās nepareizu. Sēdes sākumā skolas pārzine ziņoja, kāpēc sēde bija jāsasauc tik īsā laikā, jo vecāku padome atteikusies rīkot bazāru, ja sēde nenotiktu. Tas bija pārsteigums vairākām klašu pārstāvēm, mani ieskaitot, jo esmu viena no bazāra darbiniecēm.

Pagājušā gada 16. decembrī vecāku padomes sēdē gan nolēmām par šādas sēdes vajadzību, lai noskaidrotu statūtu jautājumu, bet nekas netika minēts par tādu spiedienu. Skolas pārzine „draudoši nepavēlēja" nosaukt „vainīgo" vārdus. Bet to lūdza J. Mežaks, un pieteicās tikai 3 vai 4 pārstāvji. Nesaprotu, kā „melnajā lapā" varēja ierakstīt gandrīz pusi no vecāku pārstāvjiem? Nezinu arī, kas tie par draudiem un ar ko tika draudēts? Nemaz nav pieminēta skolotājas V. Slaviešas runa par labu sadarbošanos, un kādās galējībās var aiziet strīdoties, piemēram, „Kurā rindā manam bērnam jāsēž?" Daudz nepiedodamas kļūdas bija arī vecāku padomes 16. decembra sēdes protokolā, kuru nolasīja Dr. V. Gulēns Piem.: „Sēdē pārrunā Martinsona kundzes netaisno ziņojumu, ka skolas statūti bija jāpārstrādā, jo nesakrita ar LNAK pamatstatūtiem."

Sagrozītā veidā ir sniegti J. Mežaka paskaidrojumi, bet visvairāk sāp V. Brumeles ziņojuma tendence nomelnot mūsu skolas pārzini, kura ir strādājusi 20 gadus mūsu bērnu latviskās izglītības labā. Skolas pārzine sēdes beigās paskaidroja, ka nav pret jaunām idejām, bet tieši vēlas tās dzirdēt no vecākiem, lai sēdēs nebūtu jārunā tikai par „maizīšu smērēšanu." Viņa labprāt dzirdētu ieteikumus, kā latviešu skolu padarīt interesantāku un nedomā, ka jāpieturas tikai pie metodēm ar kādām mācīja Latvijā.

Šī ir tikai daļa no A. Martinsones runas, kura V. Brumeles ziņojumā, diemžēl, nav nemaz pieminēta. Šādu ceļu turpinot, es neredzu, kā mēs varētu panākt labo sadarbību, pēc kuras visi tik ļoti saucam. V. B. ziņojums pierāda, cik nepieciešama ir preses klātiene, lai sabiedrība gūtu pareizu informāciju.

Maija Ķuze, Toronto

★

NORAIDĀMAS PRASĪBAS

Latvija Amerikā 20. janvāra numurā Dr. E. Laivenieks savā vēstulē saka: „Ja gribam vēl dzīvot kaut cik civilizētā pasaulē, tad tieši cilvēcīgās mīlestības ideāls, kas mūsu kultūras cilvēkam ir devis tik daudz skaistuma un turpina būt patiesa skaistuma avots katram, kas spēj neiestigt erotiskā primitivismā, jāsargā no banālizēšanas un tas jādara rakstniekiem vispirms!"

Laivenieka vēstulē nav skaidri pateikts, kas ir „patiess skaistums", un kas ir „cilvēcīgās mīlestības ideāls". Ja tas ir tik svarīgs, vai Laivenieks nevarētu uzrakstīt filozofisku grāmatu par to? Caurmēra literātūrā rakstnieki izvairās no ideālu cilvēku attēlošanas. Viņi drīzāk tēlo cilvēcīgus raksturus, lai lasītāji varētu identificēt sevi ar tiem un līdzi just.

Par seksuālo grāmatu ražošanu vairāk vainojama publika nekā rakstnieki, jo Amerikas komerciālā grāmatu tirgū diktē pieprasījums.

Tādu prasību, ka „tas jādara rakstniekiem" , es allaž esmu noraidījis. Kāpēc neviens neprasa, lai latviešu amatnieki un architekti savā brīvā laikā, par saviem līdzekļiem uzceļ latviešiem namus?

Egils Kalme, Ņujorkā

☆

OPTIMISMS UN REALITĀTE

Alberts Kalniņš rakstā Latvija Amerikā 5. n-rā „Kritikai jābūt lietiškai" ir izteicis domas, kuras manuprāt stāv ārpus katras kritikas. „Laiks strādā pretkomūnistu labā", cita vidū lasāms šajā rakstā. Te būtu vietā jautājums — no kura datuma? Vai A. Kalniņš gribētu apstrīdēt, ka kopš Otrā pasaules kara beigām līdz šai dienai komūnisti ir tikai ieguvuši un pretkomūnisti zaudējuši? Vai Branta „izpalīdzība" nav spožs komūnistu panākums? Ka šī „izpalīdzība" var kļūt arī par Branta „gulbja dziesmu" ir tikai pareģojums, pagaidām bez jebkāda reāla pamata.

Vai notikumi Čīlē neliecina par jaunu komūnistu panākumu? Nemieriem Polijā un citās padomju satelītu valstīs, kamēr aiz tiem atklāti neuzstājas NATO un ASV, nav lielāka nozīme kā „moru" dumpjiem ASV, aiz kuriem nenoliedzami stāv komūnisti resp. Pad. savienība. Lai arī cik stipras kļūtu Dienvidvjetnamas un Kambodžas armijas, nav jābūt pravietim, lai pateiktu, ka kamēr šo zemju pretinieku aizmugurē stāvēs Pad. savienība un sarkanā Ķīna, dienā, kad priekšpēdējais ASV karavīrs atstās šīs zemes, tās nonāks komūnistu varā.

Patiesi cienīdams ASV prezidentu Niksonu, tomēr nedomāju, ka viņš būs tas vīrs, kam izdosies pasauli izvest no tā purva, kādā to iegrūda kādreizējais ASV prezidents Ruzvelts. Līdzšinējā rīcība to nerāda. Uzvara nekad nav sasniedzama ar aizstāvēšanos.

Nikolajs Lideks, Toronto

LATVIJA

9. N-RS. SESTDIENA, 1971. GADA 30. JANVĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvoklī un vakaros): Krišs Sīdars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $6.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$6.40 par 1 collas slejas telpu.

NO AVĪZNIEKA PIEZĪMJU BLOKA (3)

Glezniecības amatieri Liberts un Kalmīte...

BEIDZOT PARĀDĪTA LATVJU GLEZNIECĪBAS NESASKATĪTĀ SEJA ● PĒDĒJAIS LATVIETIS

Dižais latviešu cilmes mākslas korifejs Raimonds Staprāns, žurnāla „Tilts" 108./109. numurā rakstot par tēlotājmākslas izstādi ASV rietumpiekrastes latviešu 4. dziesmu svētkos Losandželosā pērnā gada jūlijā, beidzot konstatējis, ar ko visu laiku gandrīz nedziedināmi sirgusi mūsu mākslas dzīve:

„Latviešu dziesmu svētku, tāpat kā visas trimdas oficiālo organizāciju rīkotās izstādes, parasti ir izvērtušās par diletantu bakchanālijām, kurās garlaikotas, vientulas namamātes, ar savu patreizējo nodarbošanos neapmierinātie tautoņi, vai arī kādreiz jaunībā mākslu uzkutinātas mākslinieciskas personības ir atradušas vienīgo izdevību izstādīties, tādējādi piepildot loloto sapni redzēt savu darbu (vai nedarbu) cienīgi ierāmētu karājamies pie sienas." Un nedaudz tālāk: „. . . šādas izstādes teicas reprezentējam ‚lielās' latvju mākslas izpausmi Savienotajās Valstīs; ar amatieru saražoto stīvzodaino, stiklacaino tautu meitu, plakano pirtiņu, kalkaino bērzu biržu, kā arī desām līdzīgo Gaujas līču, butaforisko Rīgas torņu vai arī Aleksandra tortēm līdzīgo Staburagu murskuli tiek aprakts ne viens vien nopietns mākslas darbs, kas būtu pelnījis labāku izstādes vietu."

Arī īstās mākslas nesaprašas, kas savā gara apmātībā praktiski ir tikpat kā vienīgie, kuri ar ziedojumiem nodrošina Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda darbību, palaikam konstatējuši, ka šī fonda rīkotajās izstādēs bijuši skatāmi arī darbi, kuriem tajās nebūtu vietas, taču tagad šie neļēgas ar R. Staprāna smalkjūtīgo palīdzību uzzina, ka visu laiku priecājušies un pirkuši gandrīz vienīgi diletantu un amatieru darbus. Savā smalkjūtībā un takta izjūtā R. Staprāns, protams, šos mākslas piesārņotājus vārdā nemin, taču no minētajiem tematiem var secināt, kas ir šie amatieri: prof. L. Liberts, J. Kalmīte un citi, kurus līdz šim laji uzskatīja par gleznotājiem, pat profesionāļiem.

Losandželosā tad nu vismaz bija mēģināts šīs nebūšanas izstādēs novērst, pie tam ar sensacionālu jaunu metodi: izraudzīja žūriju, kura darbus vērtēja un izvēlējās izstādāmos. Šajā žūrijā bija plaši pazīstamais gleznotājs Dārznieks, architekts Damroze un Anšlavs Eglītis, kas R. Staprāna atzinumā ir „neapšaubāmi civilizētākais savas paaudzes latviešu glezniecības teorētiķis un varbūt vienīgais, kurš ir spējis vērot latviešu glezniecības attīstību nevis teļaploka piepju apaugušajiem cipiem, bet gan no visas vakarzemju glezniecības vērienīgajiem pakalniem". Taču arī Anšlavam Eglītim, par spīti daudzos gadu desmitos iegūtajai intelektuālajai autoritātei, kā atzīst R. Staprāns, nav izdevies atvairīt diletantiskās tautonības palus: izstāžu telpas pamalēs šur tur varēja vēl manīt „pa bezzobainai tautu meitai, līpu nokārušai bēglei, arī papīra puķu puškim". Izstāde tomēr izvērtusies par līdz šim labāko rietumkrastā, ja ne vislabāko, kāda redzēta ASV.

Bez vērtīgajām atziņām R. Staprāna rakstā sevišķi patīk skaistā izteiksme, kura ir tik sulīgi spraiga, ka kultūras sakaru ietvaros šādā smalkjūtībā rakstītas pērles bez stomīšanās ievietotu arī Rīgas „Cīņa", kura tāpat jau sen saskatījusi nacionālisma indīgumu, ar kuru tautu apdraud trimdas tautonības sludinātāji.

☆

Losandželosas izstādes īstas mākslas varenajā izpausmē bijuši arī divi necilu apmēru Kazimira Laura darbi. Viņa zili - zaļi - oranžā „Klusā daba" R. Staprānam šķitusi pats nozīmīgākais darbs visā izstādē, nevis tādēļ, ka tas būtu „šodienas glezniecības izteiksmes paraugs, bet gan tāpēc, ka tajā kā nekur citur spoguļojas šaubas, vilcināšanās, neziņa un izmisums, ar ko šodien jāsastopas latviešu māksliniekam, kurš mēģina atrast savai latvieša dvēselei atbilstošu izteiksmes veidu". Nacionālisms ir tukša tautonība, tādēļ jāsecina, ka „latvieša dvēsele" nav nacionāla, bet internacionāla. Internacionālismā, tātad, laikam paužas arī īstais latviskums...

Kas ir Kazimirs Laurs? R. Staprāns pastāsta, ka viņš sācis mācīties Eslingenas nometnes glezniecības studijā, kurā toreiz „dominēja komerciālais lētu dekoratīvu efektu meklētājs, provinciālajā pilsonībā iecienītais kroņa dekorātors Lūdolfs Liberts". Lauram par laimi, viņam pirmo ievadu glezniecībā tomēr sniedzis Jūlijs Matisons, kurš šajā studijā bijis „gandrīz vienīgais nopietnu glezniecības problēmu risinātājs". Un tā laikā, kad Liberta audzēkņi „nodarbojās ar zobus atņirgušu tautu meitu vai vīrišķīgi - varonīgu pliķņu izgleznošanu, Matisons ievadīja Lauru gaismēņu un gleznieciskо laukumu attiecību nepārredzamajos labirintos". Tik laimīgā kārtā izbēdzis no lētā kroņa dekorātora Liberta nemākslinieciskās ietekmes, Laurs arī negleznoja atbaidīgas tautu meitas stīviem zodiem, stiklainām acīm, atņirgtiem zobiem vai pavisam bez tiem, bet kļuva novātors, jauna mākslas virziena pamatu licējs, jo, kā raksta R. Staprāns, viņa „otrs gleznošanas pavediens, izpaužoties bezkontrasta varavīkšņaini zili - zaļi - sarkano toņu vibrācijā, intuitīvi jau toreiz Lauru saistīja ar optisko mākslu', kas ieguva savu popularitāti Rietumu pasaulē gandrīz 20 gadu vēlāk".

R. Staprāns atzinis: „Laurs ar savu garīgo ievirzi ir latviešu gleznotājs, jo ne virtuozi tvertās senču galvas vai virpuļojošās tautu meitas, bet gan Laura abstrakti aizskicētos, fascinējošos, nepabeigtos, neizveidotos, pa laikam neveikli lācīgajos audeklos rēgojas latvju glezniecības traģiskais portrets." Tā ir latvju glezniecības nesaskatītā seja, atzīst R. Staprāns. Vai ar šo beidzot saskatīto latvju glezniecības nesaskatīto seju reizē nav rasta atbilde arī uz jautājumu, kas un kāda īsti ir latviskā glezniecība? To līdz šim neviens nav spējis skaidri definēt. Saskatot latvju glezniecības tik ilgi nesaskatīto seju, jāpieņem, ka latviskais glezniecība ir nepabeigti, neizveidoti un neveikli lācīgi audekli. Beidzot taču tuvāk skaidrībai!

☆

Varam tikai priecāties, ka Losandželosas izstādes rīkotāja architekta Damrozes pūļu rezultātā, spējot pulcināt visus pieejamos īstos latviešu māksliniekus, vienreizējs darbu klāsts, līdzīgā augstvērtībā nekad vēl neredzēts latviešu rīkotajās amatieru un diletantu darbu izstādēs, to vidū arī paša R. Staprāna plastikas skulptūra „Pēdējais latvietis". Tad nu nevar šaubīties par izstādes mākslinieciskо, varbūt pat latviski mākslinieciskо, vienreizīgumu, ko nepārprotami arī parāda R. Staprāna īsais raksturojums:

„Izstādē netrūka ne emocionālo abstrakto ekspresionistu, ne gleznotāju, kuri bija centušies risināt nerisināmo — apvienot reālistisku zīmējumu ar abstraktu fonu. Sienas greznoja gan gaumīgos toņos tvertas plākšņainas ainavas, gan mazāk gaumīgos toņos darinātas šķērssvītrotas ainavas. Bija minimālistu skulpmetāls (jauka padomiska rakstība! — U. P.); un pleksiglass (vai ar to domāts pleksistikls? — U. P.), bija pašmāju Hofmanis, Miro, Pikaso un Braks."

Šo piezīmju sākumā minētajā „Tilta" burtnīcā R. Staprāna rakstu ilustrē arī viņa plastiskās skulptūras „Pēdējais latvietis" uzņēmums. Nav šaubu, tas ir vienreizēji mākslinieciskѕ darbs, liekas — pat vistīrākais latviešu mākslas sniegums, latvju mākslas līdz šim nesaskatītā seja. Tādēļ jānožēlo, ka uzņēmumam nav pievienots paskaidrojums, kā šī dievišķīgā skaistā un izteiksmīgā plastika izbaudāma, lai tās vērtību spētu saprast arī man līdzīgi mākslas profāni, kuri bez nepieciešamās apgaismības plastikā pēdējā latvieša vietā saskata kaut ko līdzīgu pārlauzta ūdensklinģera pusei, tikai mazliet stūrainā̄ku. Iespējams, ka plastikas autors gaišredzīgi saskatījis latviešu tautas bojā eju, garā arī redzēdams, kāds izskatīsies pēdējais latvietis, to parādot savā mo-

(Beigas 6. lpp.)

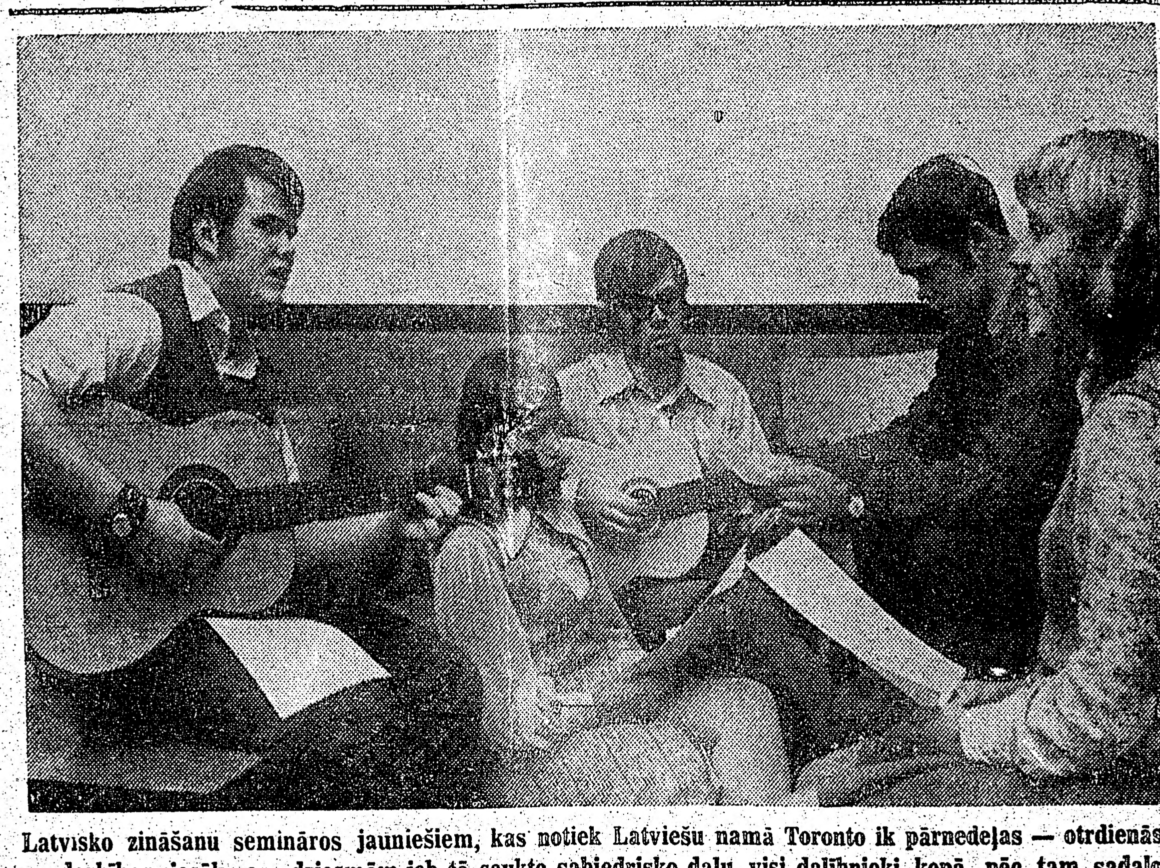

Latvisko zināšanu semināros jauniešiem, kas notiek Latviešu namā Toronto ik pārnedeļas — otrdienās, nodarbības iesāk ar dziesmām, jeb tā saukto sabiedrisko daļu, visi dalībnieki kopā, pēc tam sadalāties pa pūduriem. Uzņēmumā redzami „Mēs no Toronto" grupas dalībnieki, no kreisās: Namejs Batraks, Rasma Caune, Egils Fogels un Rita Baruša, no viņas pa kreisi—semināra mācības spēks J. Dreifelds. Foto: J. Ligers

(74. turpinājums)

Mežsargs Vilhelms Tells nav sveicinājis Austrijas pavaldnieka tiranna Geslera stabā pacelto cepuri, ko tiranns pavēlējis sveicināt visiem garāmgājējiem. Še nāk prātā Aristoteļa norāde V Politikas grāmatā uz divi tirannu valdīšanas paņēmieniem, no kuriem pirmais ir brutāla varmācība, kas pavalstniekos vairs neredz cilvēkus, bet tikai tiktāl satriecamus un pazemojamus radījumus, lai tiem vairs nebūtu ne spēka, ne gribas to gāzt. Geslera cepurei bija kalpot tam pašam mērķim — tautas pazemošanai un tās patstāvības gara salaušanai. Kad Tells nebija Geslera varmācības simbolu sveicinājis, tiranns liek viņam no dēlēna galvas nošaut ābolu. Tells paņēmis 2 bultas. Ja viņam mišētos ar pirmo, otru viņš vērstu pret tirannu. Šai brīdī kristallizējās visas tautas gribas dīglis — tirannu gāzt. Tells trāpa ābolu, sava dēla neievainojis, bet Geslers, uzzinājis, kam bija domāta otra bulta, nolemj Tellu nomaitāt cietumā. Tells atbrīvojas un nogalina Gesleru. Tā ir sacelšanās junda pret varmācību. Cīņa vainagojas ar brīvību.

Vecais Atinghauzens uz nāves gultas atgādina saviem tautiešiem to pašu, ko Pumpura vaidelošu vecākais atgādina latviešiem:

— Palieciet kā viens! Esiet allaž kā viens!

Vilhelmā Tellā, ko Šillers bija aizguvis no senajām skandināvu leģendām un ko šveiciešu mežu kantonu ļaudis bija lokālizējuši, viss bija skaidrs, vienkāršs un pacilāja. Mierlaukam Atinghauzena loma bija mīļa, viegli tēlojama.

Smagu neveiksmi toties jaunais ad hoc režisors cieta ar Čechova „Ķiršu dārzu", kur viss balstās uz pustoņiem, kur dzīve aizplūst bez lieliem žestiem, bez varonīgas uzupurēšanās, aizplūst kā zemklinšu neredzamas straumes, bez enerģijas, bez gribas, bez mērķa. Šo smalko kaišu drāmu Mierlauks ne saprata, ne spēja inscenēt. Un kas tur īpaši traģisks, ja muižniekiem jāizvācas no savas muižas un ja viņiem aizejot dzird, kā jaunā īpašnieka, bijušā dzimtnieka dēla, strādnieki sākuši cirst skaisto ķiršu dārzu... ko bijušie īpašnieki nebija pratuši ar darbīgu mīlestību nosargāt.

1909. gadā Mierlauks devās uz Maskavu, lai tur Dailes teātrī noskatītos Leonida Andrejeva lugu „Anatema", ko cerēja iestudēt arī Jaunajā Rīgas teātrī. Bet Staņislavska reālistiski psīcholoģiskā skola, lai cik viņu saistīja, nespēja palīdzēt risināt Uguns un nakts simboliskās drāmas iestudējumu.

Tā paša gada 8. decembrī Jaunais Rīgas teātris uzveda viņa Tella inscenējumu. Tā bija lieliska priekšspēle Ugunij un naktij, ja ne pēc fābulas, tad pēc gara, jo drāmas kvintesence ir tautas kopība un cīņa par brīvību.

Zīmīgi, kā Aleksis Mierlauks uzņēma savu iecelšanu par Dubura pasāktā darba turpinātāju.

Vēlākajos gados viņš Nacionālā teātra aktierim Žanim Katlapam atzinies, cik iebiedēts bijis. Katlaps raksta:

Kad Jēkabs Duburs, kuru mākslinieks ārkārtīgi augstu vērtēja un cienīja, sevi domādams niecīgāka un mazāka mēroga aktieri, atteicās iestudēt Raiņa Uguni un nakti, darbs tika uzticēts Aleksim Mierlaukam. Vēlāk kādā sarunā viņš man teica: „Es nevaru tev izstāstīt, cik es biju pārbijies, iedomājoties, ka man vajadzētu to darbu darīt." Bet, tā kā Mierlauks bija ugunīga temperamenta un milzīgas darba gribas cilvēks, viņš izlēma: „Metīšos uz galvas ūdenī!" — un uzņēmās iestudēt Uguni un nakti. Un lūk, šis reālistiskās skolas režisors pirmo reizi uz latviešu skatuves uzveda sarežģīto Raiņa teiku, kur katram tēlam ir sava simboliska nozīme, sava filozofiska jēga.

1910. gada vasarā Mierlauks divi nedēļas pavadīja pie Raiņa un Aspazijas Kastaņolā, lai noskaidrotu Uguns un nakts uzveduma „ģenerāllīniju". Aspazija par šo apciemojumu rakstīja:

„Arī man bijusi neilgu laiku kopdarbība ar mūsu Mierlauku. Tas bija ar Raiņa Uguns un nakts iestudējumu. Duburs, kam šīs lugas režija bija uzdota, nezināja, ko ar to iesākt. Viņš no tās gribēja iztaisīt mazu melodrāmu, kaut ko līdzīgu operetei. Rainis bija gandrīz ar to mierā, bet es raudāju dusmās un sāpēs, un saplēsām visus tādus nejēdzīgus priekšlikumus. Man bij tiesība to darīt, par ko citur būs runa.

Aizrakstīju teātra komisijai savus priekšlikumus, un pēdējā tos prata vērtēt. Viņa atstādināja Duburu, izrāva nakts laikā Mierlauku no gultas un lika tam tūlīt posties un doties ceļā uz Kastaņolu.

Tāds svētīgs un kvēloša darba pilns laiks, kādu mēs pavadījām toreiz, gan nekad nav bijis! Gan bārāmies, gan raudājām visi trīs, gan smējāmies, galva kūpēja un sviedri lija, bet darbs auga, un trīs fantazijas savijās kopā Mūzas krāšņā vainagā.

Kad atļāvāmies kaut cik atpūtas, tad Mierlauks skraidīja apkārt pa kalniem, pat veselām naktīm un dienām pa starpbrīžiem. — — —

Diemžēl, nebija mums laika visu apskatīt, vienmēr sauca darba zvans.

Mierlaukam bija jābrauc uz mājām pie lielā darba. Tur sākās arī lielā meistara Kugas dekorāciju darbs un tad — pati izrāde..."*)

Viens no svarīgākajiem jautājumiem šai Aspazijas atmiņu uzblāzmojumā nav skarts, proti, jautājums par Spīdolas simboliku. Vai dzejnieks par to runājis, vai dzejnieks režisoram atklājis savus slēptākos nodomus, vai arī apmierinājies ar teksta nesasvītrošanu? Vai Rainis 1910. gadā stāvēja vēl tais pašās pozicijās, kādās viņš stāvēja, Uguni un nakti rakstot? Vai 1905. gads nebija iedragājis viņa ticību „zinātniskā materiālisma" nemaldībai? To no Aspazijas atmiņām tā arī neizdodas noskaidrot. Vienu tomēr nebūs iespējams noliegt — Mierlauks pārbrauca Rīgā, nenesdams gaismu no rietumiem. Tas pavisam skaidri noprotams no bezpalīdzības, kādā tas atradās, kad viņam bija jādod norādījumi Spīdolas tēlotājām.

Emīls Zolā savā laikā teica, ka dekorācijas nav nekas cits kā vide, kurā dzimst, dzīvo un mirst teātra tēli. Vairāk vēl — viņš domāja, ka vide noteic tēlus, un ievērojamais franču teātra jaunās strāvas radītājs Antuāns piebilda, ka vide noteic arī personāža kustību. Šie apsvērumi nāk prātā, lasot Lilijas Erikas — otrās Spīdolas tēlotājas atmiņas par Mierlauku kā režisoru Uguni un nakti. Viņa rakstīja: „. . . Nezināju, ka ceļš līdz izrādei būs tik grūts. Pārāk satraucoša likās doma, ka vajadzēs veidot Spīdolu, šo: 'Es esmu dailes saule, kas visumu gaismo; es visam tēlu dodu un veidu!" Lūdzu savu tēvu — aktieri un režisoru Aleksandru Freimani man palīdzēt, strādāt ar mani. Tikai pateicoties viņam, biju spējīga tēlot šo grūto, sarežģīto lomu. Tēvs bija stingrs skolotājs, strādājām trīs mēnešus katru dienu. Tas man bija nepieciešami, jo, kaut arī pats Rainis bija vēlējies mani redzēt Spīdolas lomā, man tika dots tikai pirmais lasīšanas mēģinājums. Kad vairākas izrādes bija nospēlētas, mani uzaicināja uz vienu mēģinājumu, un režisors man ierādīja, kur stāvēt, iet, sēdēt. Tas arī bija viss. Vakarā man vajadzēja Spīdolu tēlot izrādē.

Bet jaunībai jau daudz kas iespējams. Tā es ar saviec astoņpadsmit gadiem, Aspazijas vārdiem runājot, metos briesmās un skaistumā. Spīdola man bija ne tikai mīļa loma, bet daudz kas vairāk. Biju laimīga, ka varēju izjust tos lielos pārdzīvojumus, tās varenās domas, kuras Rainis ielicis Spīdolā.

*) Jaunais Rīgas teātris, op. cit., 91. lpp.

(Turpinājums sekos)

Vairāk dziedātāju, lielāka rosme

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU 20. KULTŪRAS DIENAS BRISBANĒ

Austrālijas latviešu 20. gadskārtējās kultūras dienas risinājās no 1970. g. 26. līdz 31. decembrim ceturto reizi Brisbanē. Atklāšanā uzrunu teica rīcības komitejas priekšnieks H. Okše, atklāja Latvijas konsulāta vadītājs O. Rozītis, apsveikumu nodeva Latviešu apvienības Austrālijā prezidija priekšsēdis V. Eglīte.

Koncerta daļā 11 L. Slaucītāja dziesmas dziedāja soprāns Brigita Saiva, doc. M. Stūres klavieru pavadījumā. Stūre izpildīja arī solo L. Slaucītāja sonātu. Klausītāji sumināja izpildētājus un klātesošo komponistu.

Svētku dievkalpojumus luterāņiem vadīja māc. T. Birkhāns un A. Oliņš, bet katoļiem prāv. P. Bečs.

Jaunatnes pēcpusdienu bija organizējusi Latviešu jaunatnes apvienība Austrālijā. Tanī spēlēja kokļu ansamblis, jaunie māksliniekl sniedza vijoles un klavieru solo, dejoja raksturdejas, deklamēja, teica dzejoļu dramatizējumus, dziesmu ansamblis dziedāja tautas un citas dziesmas, bet literāros darbus lasīja Brisbanes, Sidnejas, Melburnas un Kanberas jaunieši, pie kam ap trīs ceturtdaļas bija latviešu autoru darbu.

Ap 300 personu bija pulcējušās latviešu mākslas un daiļamatniecības izstādes atklāšanā. Izstādi atklāja LAA kultūras daļas vadītājs E. Līdums, norādīdams, ka, ja mēs iegādāsimies tikai vienu gleznu savai mājai, tad mūsu māksla būs tikpat kupla nākošos 10 vai pat 20 gados. Izstādē ar 70 gleznām piedalījās 29 autori, bet daiļamatniecības klāstā ar 170 darbiem 39 dalībnieki. Bija arī parādīts, kā top vērtīgais mēnešraksts Latviešu lietišķā māksla. Žūrijas komisija LAA kultūras fonda atvēlētos 75 dolarus bija sadalījusi divās līdzīgās daļās un godalgojusi Ludmilu Meilerti par gleznu Kluša daba un Edgaru Karabanovu par Tautas bojā eju. Atzinība bija izteikta Viktoram Mednim par gleznu Izdedzis, Teodoram Krūmkalnam — Piedzīvojums pusnaktī, Ivaram Mastiņam — Aiz deviņām gravām un Guntai Pārupei — Jaunā piena pārraudze.

Brisbanes Daugavas vanagu drāmatiskā kopa režisora A. Ozola un T. Ludberga režijā un T. Krūmkalna dekorācijās izrādīja M. Zīverta — Pēdējā laiva.

Tautas deju sarīkojumā pilsētas nama zāles grīdu rībināja 148 jaunieši no Adelaides, Brisbanes, Kanbergas, Melburnas, Nukāsles, Pertas un Sidnejas.

Kā jau parasts, galvenais sarīkojums bija kopkoŗa koncerts, kuŗā bez brisbaniešu koŗa piedalījās koŗi no Adelaides, Kanberas, Melburnas, Pertas un Sidnejas, kopskaitā 136 personas, kas pārsniedza agrākos gadus. J. Reinholda — Sviniet gaviļu dienu, A. Kalniņa — Sila ziedu vainadziņš, J. Vītola — Upe un cilvēka dzīve, J. Graubiņa — Alutiņš, bāleliņš, J. Norviļa — Kā gan tas var būt? un P. Barisona — Aiz ezera balti bērzi, dirigēja melburnietis Viktors Bendrups; J. Graubiņa — Tek, saulīte, tecēdama, A. Kalniņa — Latvju himna, J. Vītola — Aun, meitiņa, batlas kājas, E. Melngaiļa — Tautai, E. Treimanes — Sijā auzas tautu meita un Sudmaliņas dirigēja sidnejietis Voldemārs Rullis; J. Norviļa — Kalna bērēji, L. Slaucītāja Zvaigžņu lietus un B. Skultes Dziesmu vairogs dirigēja Ēriks Ozoliņš; pēdējā dziesmā solists bija Jānis Pranks, bet ērģeļu pavadījumu sniedza J. A. Stevena. Kādas piecas dziesmas vajadzēja atkārtot. Sumināja diriģentus un klātesošo komponistu L. Slaucītāju pasniedzot ziedus. Tāpat sumināja Lizeti Bobeti, Veltu Liepiņu un Mārtiņu Siliņu, kas piedalījušies koŗos visās 20 kultūras dienās; Lidiju Dunsdorfu un Kārli Liepiņu, kuŗi piedalījušies 17 kultūras dienās. Šīrīs kultūras dienās jaunākā dziedātāja bija 14 g. vecā Valda Liepiņa, bet no vīriešiem jaunākais — Austris Biezaitis.

H. Okše Melburnas organizāciju 1960. gadā dāvināto kultūras dienu karogu (Latvijas valsts karoga krāsās ar zeltītām bārkstīm un auklām), kas 1970. g. glabājās Brisbanē, nodeva 1971. gada 21. kultūras dienu priekšsēdim Melburnā Z. Apsītim.

Beigās E. Ozoliņš ārpus programmas nodirigēja A. Jurjāna Pūt, vējiņi. Bija liela sajūsma un ilgi plīvoja baltie lakatiņi, kā no dziedātāju, tā klausītāju puses.

Jaungada sagaidīšanas ballē virpuļoja kā vīri ar sirmām galvām, tā jaunekļi ar bārdām.

Kultūras dienu laikā notika arī LAA informātīvā sanāksme, skolotāju un vecāku sanāksme, latviešu biedrību pārstāvju sanāksme, Daugavas vanagu un vanadžu salidojums, rakstnieku pēcpusdiena un sporta sacīkstes. Īpašā referātu pēcpusdienā mag. iur. O. Rozītis un prof. E. Dunsdorfs referēja par Latvijas zeltu Anglijā.

Jaunajā gadā — 2. janvārī sākās Augusta Deglava vārdā nosauktie jaunatnes kursi ar 30 dalībniekiem. Bija arī izbraukums uz Peldētāju paradīzi okeana krastā.

P. K.

Latvisko zināšanu seminārī Latviešu namā Toronto notiek katru otro otrdienas vakaru, dodot apmeklētājiem vecumā no 17 — 35 gadiem ne tikvien iespējas papildināties latviešu literātūrā, valodā, vēsturē un mūzikā, bet arī skatuves mākslā. Rež. H. Miķelsona vadībā pašreiz iestudē Edvarta Vulfa vien cēliena komēdiju „Līnis murdā". Uzņēmumā — galveno lomu tēlotāji, no kreisās: Ingrīda Boša (Holla Laukulēpe), Andris Ciemgalis (Kārlis Dika), Baņuta Rubesa (Mīce Lapa) un Juris Zivtiņa (Augusts Līnis).

Foto: J. Liģers

Lidija Lideka

LATERNU NEONA GAISMĀ

Var baltās nakts klaiņot
Bez mērķa
Pa vecām līku loču ielām,
Zem alejas liepām
Laternu neona gaismā.

Var klusu vārsmot
Pie sevis —
Ziemeļnieku, Poruku,
Aspaziju un Raini.
Var klausīties soļu ritmu
Gurkstošā sniegā,
Un domās tev apsolīt
Visas debesu zvaigznes,
Un kaprizo mēnesi
Pār pilsētas torņiem.

Var vērot garāmgājēju
Vaibstu spēli,
Un svilpot bez skaņas
Grīga Solveigas dziesmu . . .

Var stāvēt zem alejas liepām
Ilgi, ilgi
Un sildīt stingos pirkstus
Miklā, siltā elpā.

Var risināt mistikas domu
Par esmi,
Par cilvēka bērna
Dievišķo mīlu. —
Un lūgsnu skaitīt
Par kaut ko zaudētu — svētu.

Var rinķot kādas illūzijas
Aplī
Pretī rītam —
Ielu laternu neona gaismā.

PĒTIS ASIMILĀCIJAS NORISI

Brīvās pasaules latviešu apvienības priekšsēdis U. Grava saņēmis rakstu no Latviešu apvienības Austrālijas sekretāra J. Sātiņa, kuŗā viņš paskaidro, ka Austrālijas apvienība sākusi intensīvi pētīt latviešu asimilāciju brīvajā pasaulē un kā noris latviešu pārkrievināšana okupētajā Latvijā.

Lai noskaidrotu kādā apmērā latvieši pārtautojas brīvajā pasaulē, pētījumi uzsākti par Adelaides latviešiem Austrālijā. Šajā pilsētā latviešu skaits ir mazāks kā Melburnā un Sidnejā, taču pietiekami liels, lai secinājumus spētu vispārināt. LAA viceprieksšsēdis Voitkuns Adelaidē vēlas šos pētījumus veicināt.

Darbs iecerēts četros posmos. Vispirms sastādīs kartotēku par visiem Adelaides latviešiem, ko uzņēmies veikt inženieris Ātrēns. Šis darbs tuvojas nobeigumam. Pēc tam varēs aplēst intervējamo skaitu, sagatavojot šim nolūkam īpašus intervētājus. Intervējamos izraudzīs no kartotēkas pēc „nejaušo skaitļu" tabulas. Tam sekos vajadzīgo datu apstrādāšana un secinājumi.

Pēc šiem pētījumiem centīsies noskaidrot, ciktāl Adelaides rezultāti būtu attiecināmi uz visiem Ausrtālijas latviešiem, vai pētījumi būtu jāizdara arī citās Austrālijas pilsētās. Tos nekādā ziņā nevarēs vispārināt uz citām latviešu apmešanās zemēm, kur apstākļi ir atšķirīgāki.

Pētījumi par pārkrievināšanu okupētajā Latvijā pamatojami uz tautas skaitīšanas rezultātu izvērtēšanu, salīdzinot tos ar iepriekšējiem rezultātiem. Pad. savienības 1959. gada tautas skaitīšanas rezultāti publicēti 1962. gadā, bet 1970. gada skaitīšanu varētu izvērtēt tikai ap 1973. gadu. Bez tam iespējams salīdzināt Latvijas 1935. gada un vācu okupācijas laikā 1943. gada 24. februārī iegūtos iedzīvotāju skaitīšanas rezultātus.

Šo jautājumu pētīšanu Austrālijā uzņēmies LAA zinātņu nozares vadītājs prof. E. Dunsdorfs. —be

RAIDĪJUMI NO MADRIDES

Latviešu valodas raidījumi no Spānijas nacionālā radiofona Madridē notiek ik dienas 15 minūtes, ar diviem atkārtojumiem nākamā dienā. Raidījumi ilgst no plkst. 9.15 — 19.30 vakarā pēc Viduseiropas laika, vai no 21,15 —21.30 pēc Latvijas laika 32,05 metru īsviļņos. Abi atkārtojumi notiek sekojošā dienā — no plkst. 8.15 — 8.30 rītā pēc Viduseiropas laika, vai no 10.15 — 10.30 pēc Latvijas laika 30,7 metru īsviļņos — un no plkst. 13.45 — 14 pēc Viduseiropas laika, vai no 15.45 — 16 pēcpusdienā pēc Latvijas laika, arī 30,7 īsviļņos. Pēc šīs informācijas katrā Madrides programmā ietverti arī šādi ievadvārdi: „Lūdzu informējiet par mūsu raidījumu laikiem un viļņu garumiem savus draugus un uzticamos pazīstamos, lai arī viņi varētu noklausīties mūsu programmas! Lūdzu informējiet arī Jūs!" Raidījumi pabeidzas vārdiem: „Lai dzīvo brīvā Latvija!"

Divas bērnu pasaku grāmatas

SARGEŅGELIS UN RŪĶIS LABDARIS, IZDEVIS APGĀDS DAUGAVAS VANAGS, TORONTO, 1970.

Šīs ābas nelielās grāmatiņas iznāca īsi pirms Ziemsvētkiem ar Valijas Mērnieces vāku zīmējumiem un ilustrācijām. Tas ir patīkams pienesums bērnu literātūrā. Mēs varam priecāties par katru jaunu grāmatu, bet jo sevišķi, kas domāta bērniem un jauniešiem. Grāmata ir tikpat nepieciešama kā dienišķa maize. Tikai žēl, ka trimdā latviešu grāmatu lasītāji paliek arvien mazāk. Sevišķi jaunatne latviešu grāmatas lasa visai maz. Ja esmu ar vecākiem runājusi un ieteikusi dažas grāmatas saviem bērniem iegādāties, tad atbilde pa lielākai daļai bijusi viena: „Mūsu bērni latviešu grāmatas nelasa, viņus tās neinteresē"... Labi ja būs 25% vecāku, kur tēvs un māte atrod laiku lasīt kopā ar bērniem jauniegūtās grāmatas un izlasīto saturu pārrunāt.

Tiesa, bērnu grāmatu autoru mums nav daudz. Pirmo vietu ieņem Jānis Širmanis ar savu raito valodu un sižeta izdomu, Irma Grebzde ar grāmatu „Tikai meitene" un Kārlis Ķezbers ar „Brenciti", kas jauniešiem ļoti patik. Tāpat Tonija Krūka ar „Silaines mežš runā" u.c.

Pienācīga vieta jādod „Rūķis Labdaris" un „Sargeņģelis" grāmatu autorei Ellai Andersonei. Viņa līdztekus stāstiem, romāniem un tulkojumiem periodikā nekad nav aizmirsusi mazos lasītājus.

Pirmajā stāstiņā „Rūķis Labdaris" ir stāstīts par Ziemsvētku vecīša bēdām. Svētki klāt, darba daudz, bet vecītis guļ slims. Rūpe liela, izeja jāatrod, jo daudz ir gaidītāju. Bērni jāiepriecina. Istabā ienāk vīriņš garu bārdu, sarkanu cepuri, — rūķis Labdaris. Ziemsvētku vecītis izsūdz savas bēdas, ka nevar bērniem dāvanas sapirkt un aiznest. Rūķis Labdaris pieraksta visas vajadzīgās dāvanas un tās atved tieši svētku vakarā. Vēlāk Labdaris ierodas ar saviem palīgiem, krauj dāvanas ragavās, iesēdina arī pašu vecīti un pāri sniega kupenām tie ierodas pie bērniem. Rūķis Labdaris labo darbu padarījis, pateicības negaidīdams, pazūd. Bērni, dāvanas saņēmuši, priecīgi vada baltos svētkus. Seces meitenei Editei. Viņa kā dāvanu saņem ragaviņas, bet māte jautā: „Mans bērns, vai dzīvē tevi rūķis Labdaris bieži apciemos?"

Otrs mazās grāmatiņas stāsts „Lausks" ir pretstats pirmajam. Te Sniega māte zemi aizmirsusi. Svētki nāk, bet zeme melna. viši skaistas dāvaņas ir pirtnie-Lausks priecīgs skrien pa laukiem, mājām un ar savu cirvīti iecērt paksi — knauks! Tas satrauc jaudis, bet Lausks priecājas. Mārtiņš stāv pie loga un skatās, kā citi bērni skrien ar slidām, bet viņam nav slidu un arī zābaku — kājās mātes šūtās čības. Tēvs apsola apavus, bet jāgaida, kamēr uzkritīs sniegs, no meža izvedīs kokus un pārdos. Mārtiņš raud. Lauskam zēna žēl. Tas sameklē Sniega māti un izstāsta tai zēna bēdas. Ar to nav līdzēts, jāmeklē Vēja māte. Tai sniega mākoņi kopā jāsadzen, — tuvāk Sniega mātei. Tā atraisa sniega maisiem galus un sniega pārslas lido lejup. Mārtiņa tēvs izved no meža baļķus, pārdod un par saņemto naudu nopērk ne tikvien zābakus, bet arī jaunas slidas. Zēns ir iepriecināts.

Otrā grāmatiņā trīs stāsti: Divas eglītes, Sargeņģelis un Dviņu eglītes. Autore pirmajā stāstiņā tēlo divu eglīšu likteni. Abas blakus augušās eglītes nonāk vienā namā. Lielāko novieto saimnieka galā, koši izgrezno, bet mazo kalpu istabā slimajam zēnam Jānītim. Mazā eglīte nebija tik koši izgreznota kā lielā, bet skatoties eglītē un gaišajās svecītēs, Jānītim priekā mazās actiņas mirdz.

Pēc svētkiem abas eglītes atkal sastapās skaidienā. Lielā eglīte par tādu izrīcību dusmojas, bet mazā smaida un stāsta savus piedzīvojumus: „Es sagādāju slimajam Jānītim prieku. Vismaz viena cilvēka bērna sirdi esmu iepriecinājusi un sasildījusi." Mazā eglīte nebeidza priecāties. Kaut arī cilvēki ar savām izdarībām citiem prieku sagādātu, bet jo sevišķi slimajiem un trūkumā nonākušiem.

Lielisku ideju rakstniece ir ievijusi šo abu eglīšu likteņa stāstā. Kaut vecāki, kopīgi ar bērniem pasaku lasot, saturu pārrunātu un skaisto ideju mazajās sirdīs modinātu.

Sargeņģeli raksturota lauku dzīve un darba gaitas vakarā, kad katrs mājas iedzīvotājs veic kādu rokdarbu — līdzīgi vakarēšanas norisei: viļ strīķus, taisa ķipjus, meitas šuj un ada, saimniece stāvos auž audeklus, vecās mātes kājas min ratiņa paminu, pirksti nodarbojas ar kodaļu un pavedienu, bet lūpas skaita Ziemsvētku dziesmu „Ak, tu priecīga", jo svētki drīz būs klāt, bet mazā Valda vēl nemāk pantiņus skaitīt.

Meitenei ļoti gribas dziesmu iemācīties, jo pagājušā gadā Ziemsvētku vecītim viņa bija noskai-

(Nobeigums 4. lpp.)

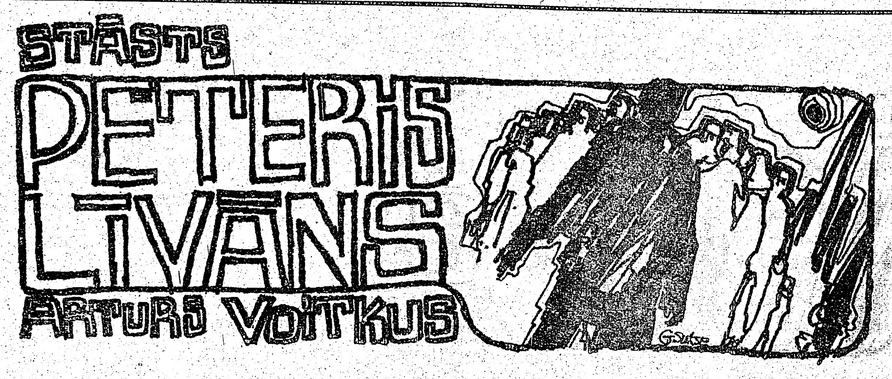

(59. turpinājums)

— Redzēs, — Pēteris Līvāns teica. Tam nav steiga. Kā redzi, varu palīdzēt cilvēkiem, arī nebūdams sinodes loceklis.

Robermana apbedīšanas birojs no ārpuses izskatījās pēc parastās divstāvu dzīvojamās mājas. No citām līdzīgām tas atšķīrās vienīgi ar īpaši platām, divviru durvīm ielas pusē un ērtām platām kāpnēm. Tās bija īpaši piebūvētas, kad vecais Robermans māju nopirka un tajā iekārtoja apbedīšanas biroju.

Aiz ielas durvīm bija plata, tumša priekštelpa. Pa labi iekļuva nelielā istabā. Tā bija Robermana kabinets, kam logi izgāja uz ielu. Pretī logiem bija durvis uz virtuvi, kas ikdienā stāvēja vaļā, bet ko bēru gadījumos aizvēra. Istabā vienā kaktā bija rakstāmpults ar stikla durvīm. Augšējā daļā bija plaukti, apakšējā nodalījumā trīs atvilktnes. Atvilktnēs glabājās oficiālie reģistri; plauktos bija nopietnas grāmatas ādas sējumos un zelta burtu uzrakstiem mugurās. Vienā istabas stūrī bija patafons koka kastē un plaukts ar vairākām skaņu platēm. Grīdu klāja veca, tumšaļa, izmīta grīdsega. Blakus sekretāram bija divi krēsli — viens Robermanam, otrs mirušā tuvākajam pakaļpalicējam, kas reģistrēja mirušo, izšķīra jautājumus, kas attiecās uz apbedīšanu — laiku, vietu, veidu, — un beigās maksāja lēsi. Pārējie, kas reģistrētājam nāca līdz, vai nu varēja sēdēt uz dīvāna vai kādā no abiem popētajiem viesistabas krēsliem. Ir dīvāna, ir abu krēslu atsperes ārējā malā bija tik nejauki izsēdētas, ka sēdētājam likās, ka tas uzsēdināts uz ciņa un visu laiku slīd no tā nost. Pie sienas bija divas reprodukcijas, kam vajadzēja izcelt telpas nopietno, svinīgo raksturu — Beklina Miroņu sala un Valdmillera Rīts. Patafons bija pieslēgts trim atsevišķiem skaļruņiem, no kuŗiem viens atradās priekštelpā, otrs lielajā istabā pa kreisi no ieejas, trešais pagrabā.

Lielā istaba — Robermans viņu sauca par kabinetu — īstenībā bija divas kopā salaistas telpas: mājas oriģinālīpašnieku viesistaba un ēdamistaba. Ikdienā arī Robermans telpas izmantoja tieši šiem nolūkiem, bet bēru gadījumos ēdamistabas galdu iznesa virtuvē, tā vietā novietojot katafalku ar šķirstu, bet viesistabas galā ēdamistabas krēslus sabīdīja rindās, tos vēl papildinot ar īpaši šim nolūkam iegādātiem salokāmiem krēsliem. Vajadzības gadījumā, ja bērinieku bija vairāk par divdesmit, salokāmos krēslus novietoja arī priekštelpā. Ja labi gribēja, sēdvietas varēja sagādāt apmēram sešdesmit pavadītājiem. Lielu bēru gadījumos Robermans ieteica izvadīšanas dievkalpojumam izmantot baznīcu, ja nelaikis bija kādas draudzes loceklis. Bet Robermanam tādu izvadīšanu gandrīz nemaz nebija.

Mājas pagraba viens gals bija pārvērsts par darbnīcu, kur mirušo iebalzamēja un iezārkoja, bet otrā galā bija ģimenes privātā atpūtas telpa ar kamīnu, stikla skapi dzērienu pudelēm un glāzēm, milzīgu baltu lāčādu telpas vidū, mīkstiem atpūtas krēsliem un patafona skaļruni.

Kad Pēteris Līvāns, talāru uz rokas, piespieda zvana pogu pie galvenās ieejas, uz ielas apbedīšanas biroja priekšā jau stāvēja divi melni auto — viens bija parastais, otrs lielāks, iekārtots šķirsta pārvadāšanai.

Durvis atvēra Robermana dēls, gadus divdesmit vecs jauneklis melnā uzvalkā, melnu kaklasaiti, gludi piesukātiem, eļļainiem matiem. Viņš raudzīja darīt divas lietas reizē — laipni uzsmaidīt atnācējam un tai pašā laikā saglabāt vaibstos svinīgo nopietnību, kas nepieciešama apbedīšanas biroja darbiniekam Līvānu viņš tūlīt ievirzīja tēva kabinetā.

— Piesēdieties, reverend, — viņš norādīja dīvānu. — Tēvs tūlīt nāks, viņam vēl daži pienākumi kapellā. Skaists laiks, vai ne? Brīnišķīga atvaļinājumu sezona. Esat savējo jau izmantojis?

Līvāns raudzīja apsēsties uz dīvāna, bet redzēdams, ka uz tā nekāda sēdēšana nesanāks, piecēlās kājās un piegāja pie loga. Otrpus ielas bija sastājušies pāris ziņkārīgo. Pie melnā auto sarunādamies un smēķēdami stāvēja divi vīrieši melnās drēbēs — viens bija šķirsta auto šoferis, otrs apbedīšanas biroja darbinieks, kas vadīja mašīnu, kuŗa bija paredzēta mācītājam. Uz māju lievenēm bēru nama tuvākajā apkaimē bija novietoti gan parastie, gan šūpuļkrēsli, gan veci, izsēdēti popētie atpūtas krēsli, gan gluži vienkārši soliņi, un gandrīz uz katra bija pa kādam vecāka vai jaunāka gadagājuma sēdētājam. Pāris jaunākas sievietes bija iznākušas un, elkoņiem uz lieveņa margām atspiedušās, uz priekšu saliekušās tērzēja. Vecākie skatītāji bija pensionāri, kas vairs darbā negāja, bet dienas vadīja sildoties saulītē, vai — ja tā kļuva par siltu — paglābjoties lieveņa pavēnī un no turienes vērojot notikumus uz ielas. Jaunākās bija sievietes, kam vīri darbā un kas uz brīdi, ja gadījās kas interesants, iznāca uz lieveņa, lai notikumu pavērotu, patriektu ar kaimiņienēm un uzkrātu ziņas, ko vakarā pastāstīt vīriem, kad tie pārnāks no darba.

Līvāns paskatījās pulkstenī un aizgriezās no loga. Bija laiks sākt kārtoties.

Tai pašā brīdī istabā ienāca Robermans pelēksvītrotās biksēs, melnos svārkos, baltā kreklā ar melnu kaklasaiti. Uzvalks neapšaubāmi bija šūts vismaz pirms desmit gadiem. Uz kreisā svārku atloka bija paprāvs traips, ko Robermans bija raudzījis iztīrīt mājas līdzekļiem, bet kas tam lāgā nebija izdevies. Piedurknes elkoņos bija notrītas spožas. Aiz cieņas pret amatu Robermans žaketi bija aizpogājis, bet ar to pasvītrojis, ka kopš tās šūšanas pieņēmies svarā vismaz par divdesmit mārciņām.

— Sveiki, reverend, sveiki! — Robermans kratīja Līvāna roku, smaidīja saldu, laipnu smaidu un tūlīt sāka stāstīt, cik tam tuvas un labas attieksmes ar mācītāju Baueru. Viņš runāja lietiški, gandrīz liksmi, jo šeit, birojā, tam vairs nebija jāvalkā svinīgi nopietnā apbedīšanas biroja vaditāja vieplis. Te viņš sarunājās ar kollēgu, kam mirušais bija svešs cilvēks, pret kuŗu tas varēja just vienīgi profesionālu interesi.

— Brīnišķīgs cilvēks, — Robermans slavēja Baueru. — Izpalīdzīgs, darbīgs, saprotošs. Kad vien iespējams, viņš savus mirušos novirza uz manu iestādi. Pat to es viņam arī pakalpoju, cik labi varēdams, ta kaut nakts vidū — es viņa ļaudīm esmu vienmēr jams. — Džon, vai mūzika kārtībā?

— Kārtībā, sēr, — Džons, oficiālas lietas kārtojot tēvu neuzrunāja par tēvu, bet sēru. Viņš piegāja pi atskaņotāja un pārbaudīja skaņu plati. — Vai sākt?

(Turpinājums sekos)

DIVAS BĒRNU GRĀMATAS

(Pārnesums no 3. lpp.)

skaisto bildi — Sargeņģeli, kas karājās pie sienas un izplestām rokām sarga un pareizos ceļos vada bērnus.

Vakarā Valda jau gultiņā, saliek rociņas, skatās uz sargeņģeli un lūdz: „Palīdzi man atcerēties dziesmiņas vārdus!"

Naktī Valda redz sapni. Sargeņģelis nokāpis no sienas, piestājies pie viņas gultiņas, uzlicis viņai roku uz pieres un saka: „Skaiti man līdz, es palīdzēšu iemācīties." Viss iet gludi.

Ziemsvētku vakarā viņa nostājas pie eglītes tā, lai pa neaizvērtajām durvīm redzētu pie sienas sargeņģeli un raiti noskaita visus trīs dziesmas pantus „Ak, tu priecīga."

Ziemsvētku vecītis smaidot noglauda meitenes galvu un pasniedz sen kāroto lelli. Lielie brīnās, jo vakar bērns dziesmiņu skaitot „kā pa pakulām pinies un šodien kā ūdeni lējis".

„Man palīdzēja mans sargeņģelis!" saka meitene.

Pēdējā stāstiņā „Dvīņu egles", stāstīts par divām eglītēm, kas izdīgušas no vienas sēklas un aug pavisam cieši kopā. Nāca Ziemsvētki. Atsevišķi augušās eglītes cilvēki nocirta un aiznesa uz saviem mājokļiem. „Ko ar mums darīs?" dvīņu eglītes brīnījās. Viens otrs svētku eglītes meklētājs piestājās pie abām eglītēm un sprieda: „Kur tādu pliksāni lai liek? Uz mājām nest nevar."

Dvīņu eglītes skuma. Acīs riesās sveķu asaras, kas bargā salā sasala.

„Kas vainas, kas noticis?" Mēnesis prasīja.

„Mūs neviens uz mājām nenes, zaros vizuļus nekar. Mūs neviens negrib."

„Es jūs izgreznošu un visi jūsos skatīsies kā brīnumā."

To teicis mēnesis sāka rīkoties. Sasvieda savu staru gaismu egļu zaros un tās tumšajā naktī mirdzēja kā saules.

Brīnišķīgā gaismā laistījās viss mežs. Visa dzīvā radība salasījās ap dvīņu eglītēm. Visi putni un zvēri priecājās. Nelaimīga bija vienīgi vecā pūce. Viņa kā nakts putns nemīlēja spilgtu gaismu.

Krāšņas un brīnišķīgā gaismā vizuļojošas dvīņu eglītes palika visu nakti līdz saules lēktam. Vientuļi atstātās egles šo brīnišķīgo un svēto nakti atcerējās visu mūžu.

Abās Ellas Andersones pasaku grāmatiņās viela ņemta no lauku dzīves norises svētku priekšvakarā, gan pašos svētkos. Attēlotie lauku ļaudis, zēni un meitenes, viņu izdarības svētkos un ikdienās rāda mūsu tautas dzīves savdabības, krāšņumu un daudzpusību.

Rūķis Labdaris un Dvīņu eglītes pasakās aizved lasītāju svētku naktī skaistās dabas burvestībā. Liekas māksliniekam būs grūti sacensties ar mēness rotājumu Dvīņu eglītēs. Bet netrūkst arī vietu, kur autore steigusies, nepārdomājusi, kādēļ dažās lappusēs stāstījums tikko turas literāra darba robežās.

Pasaciņa Sargeņģelis 19. un 20. lpp. lasītājam liekas ka aprakstīta vakarēšanas norise lauku sētā, kas manuprāt nav saprotama mazajiem lasītājiem. Vārdu izlase nav diezcik rūpīgi pārdomāta. Brīnos, ka autore, kas tik labi pazīst bērnu dzīvi, nav šoreiz uzrakstīto skatījusi bērna acīm. Stāstījumā lasāmi šādi vārdi: ķipis, striķis, klūgas, sakas, stāvi, velki, šķiets, kodaļa u.c. Tāds nezināmo vārdu savirknējums var garlaikot un aizbaidīt mazo lasītāju no skaistās pasakas nobeiguma par Valdas sargeņģeli.

Ne tikai minētā pasaciņā, bet arī pārējos lauku darba un aprakstos par daudz īpatnējo vārdu, kurus bērni nelieto un nesapratīs. Citādi autores stāstījums plūst raiti, ar vienkāršiem un neizsmalcinātiem, bet sirdij tuviem vārdiem. Vienkārši silti stāstījumi, bez pretenzijām un skaļuma, kas necenšas pēc oriģinālitātes, poētiskiem kāpinājumiem, ir Ellai Andersonei Dieva dota dāvana.

Abas mazās pasaku grāmatiņas Sargeņģelis un Rūķis Labdaris, silti ieteicama mazajiem grāmatu draugiem. Cerams, ka vecāki un skolotāji bērnus iepazīstinās ar īpatnējo vārdu nozīmi, kas turpmākajā dzīvē noderēs.

Noskaņoti un sevišķi acij patīkami divkrāsaini apliekami vāku zīmējumi. Bet apskatot ilustrācijas jājautā: Kas notiks ar baļķu vezumu, ja zirgs sāks soļot, jo ilksis pie zirga sāniem tikai pieslietas un kaklā nav saku, kas tās satur?

Biruta Senkēviča

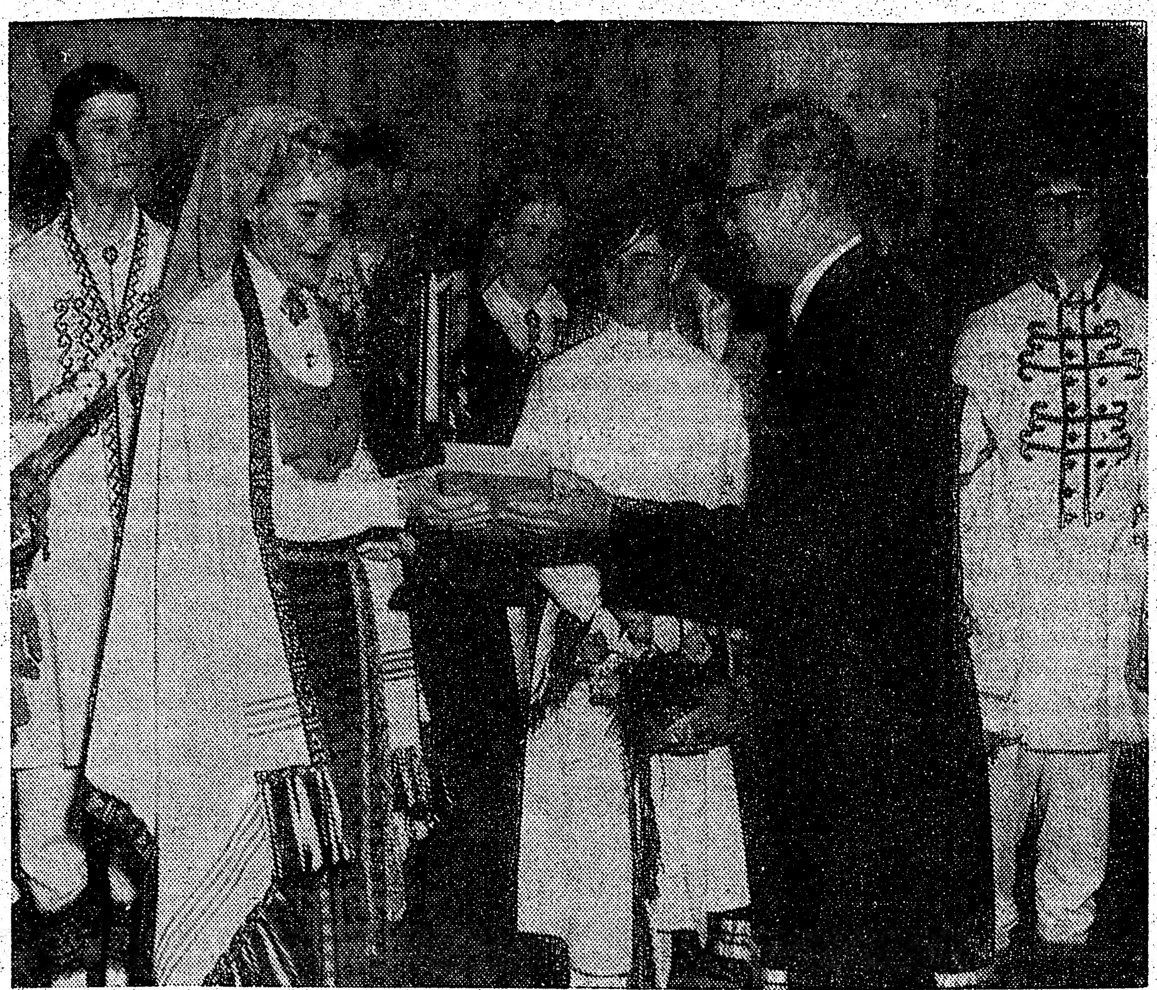

Hamiltonas latviešu tautas deju kopas Vija 20 gadu darbības atceres sarīkojumā 16. janvārī Hamiltonā. Uzņēmumā — kopas vadītāja L. Morusa saņem velti, kuŗu viņai pasniedz A. Bāliņš, sveicot no Diždanča un Dziesmu svētku biedrības Kanadā. Foto: J. Gailītis

Toronto ziņas

⊙ Baptistu draudzes laikmetīgo pārdomu referātu cikla turpinājumā 21. janvārī Latviešu namā, klātesot 69 klausītājiem, māc. R. Ekšteins runāja par tematu „Cik laimīgs tu būsi 1971. gadā". Vakara mūzikālajā daļā dziedāja no draudzes koŗa izveidots 12 balsu ansamblis bez diriģenta, klavieŗpavadījumus spēlējot Mudītei Ekšteinai. — Nākošais referāts paredzēts 25. februārī, plkst. 8 vakarā Latviešu namā, kad māc A. Ekšteins runās par tematu „Zinātnieki paredz cilvēka bojā eju".

⊙ Toronto latviešu biedrības 23. janvārī rīkotais Vidzemei veltītais vakars Latviešu namā bija pulcinājis vairāk nekā 100 apmeklētāju. Sarīkojumu ar uzrunu atklāja biedrības priekšnieks I. Alksnis, dzejoļus par Vidzemi skandēja kādreizējā Nacionālā teātŗa aktrise Milda Bērziņa-Mužarāja, vispārēju Vidzemes raksturojumu, pārstaigājot atmiņu takas, deva Vera Lazdiņa, pie šī Latvijas apgabala teikām un nostāstiem pakavējās Lilija Eiserte, bet Ruta Atvasara lasīja humoresku „Kad aiziesim uz Siguldu". Mūzikālo ietērpu vakaram deva Vidzemes tautas tērpos ģērbtais kokļu ansamblis Alsunga Ilzes Šmitas vadībā, nokoklējot 6 „vidzemnieciskas" dziesmas, no kuŗām vienā solo dziedāja Valda Avika. Biedrības dāmu komitejas priekšniece Dace Priede ar savām darbiniecēm bija klājušas azaida galdu, pie kuŗa kopdziesmas vadīja I. Alksnis un D. Priede, visā sarīkojumā klavieŗpavadījumus spēlējot O. Upeniecei.

⊙ Lieltoronto tautas mākslas padome, kuŗā piedalās arī latvieši, no 22.—24. janvārim Ontario Institute for Studies and Education telpās bija rīkojusi „Dance 71" konferenci. Tās publisko priekšnesumu daļā 24. janvārī kopā ar 11 citām etniskām grupām piedalījās arī TLB tautas deju kopa Diždancis, 8 pāŗu sastāvā sniedzot 3 dejas Z. Miezīša vadībā, bet akordeona pavadījumus spēlēja Edvīns Kalviņš. Kongresa laikā latvieši ar izstādījumiem, mūzikas instrumentiem un tautas tērpiem nepiedalījās, taču Diždanča dalībnieki Edvīns Kalviņš, Velta Ezerniece, Pēteris Dzintars, Laimonis Martinsons, Dainis Ķivlenieks un Baiba Rubesa, noklausījās dažādajās vienā laikā notiekošajās teorētiskajās lekcijās, semināros un diskusijās, lai dzirdēto varētu pastāstīt pārējiem Diždanča dalībniekiem.

⊙ TLMM kluba internajās žibulēšanas sacensībās 24. janvārī uz Simko ezera ledus Virdžinijas līcī piedalījās 27 dalībnieki, to vidū 6 jaunieši. Sacensības vadīja kluba makšķerēšanas sekcijas vadītājs J. Veckers, kas vēlāk sekmīgākajiem pasniedza arī 5 balvas. Pieaugušo konkurencē ar 13 mārciņu un 9 unču kopsvara lomu uzvarēja E. Ģīmis, 2. vietā ierindojās H. Leitis ar 13 mārc. un 6 uncēm, bet 3. vietā K. Krieviņš ar lomu pāri 9 mārc. kopsvaram. Jauniešu klasē veiksmīgākais bija A. Sīlis, bet 2. vietu ieguva R. Jākobsons. — TLMM kluba sarīkojumā tai pašā vietā 7. februārī plkst. 7 rītā notiks 3 klubu sacensība žibulēšanā, piedaloties Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnu kluba pārstāvjiem.

⊙ Toronto latviešu katoļu vienība 24. janvāŗa valdes sēdē nolēma Draudzīgā aicinājuma ietvaros ziedot 20 dol. TLTA sestdienas ģimnazijai un 35 dol. TLB sestdienas skolai. Bez tam vienības valde un dāmu komiteja piešķīra Divreizdivi nometnei Kalifornijā 25 dol. Dāmu komiteja 20. februārī plkst. 6 vakarā Latviešu namā rīko aizgaveņa pankūku vakaru ar referātu par šo tradiciju, izrādot arī filmu no vienības lauku īpašuma Mežciems un citus uzņēmumus. 28. februārī plkst. 1 dienā Latviešu namā notiks kopas dalībnieku gada sapulce ar ziņojumiem, statūtu pieņemšanu un Mežciema inkorporēšanas jautājuma galīgu izlemšanu.

⊙ DV bibliotēkāra E. Plūmes jaunā adrese: 6 Glen Echo Rd., apt. 306, Toronto 319, tālr. 488—9909.

Katrai medaļai ir divas puses

KOMENTĀRI PIE ZIŅOJUMA PAR TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS SESTDIENAS SKOLAS PADOMES SĒDES (I)

LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, iesūtot redakcijai paskaidrojumu (skat. iepriekšējā numurā) par 13. janvārī notikušo TLB sestdienas skolas padomes sēdi un norādot uz faktu kļūdām V. Brumeles ziņojumā, mudināja mūsu redakciju pašai noskaidrot minētās sēdes gaitu un citus jautājumus, kas ar to saistīti. Šai sakarā arī paskaidrojams, ka skolas vecāku padome 16. decembŗa sēdē nolēma, ka preses pārstāvji šādās sēdēs nav pielaižami, bet ziņojumus presei sūtīs paši. Tā mūsu laikraksta pārstāvis skolas padomes 13. janvāŗa sēdē nebija aicināts, redakcija par sēdi uzzināja tikai pēc tās notikšanas, tādēļ ievietoja vecāku padomes protokolētājas rakstīto ziņojumu.

Ievērojot lasītāju interesi, nevienai redakcijai šādi „pašu" rakstīti ziņojumi nav patīkami, jo tie mazākā vai lielākā mērā vienmēr saistīti ar netiešu cenzūru, informējot tikai par vēlamo, bet noklusējot mazāk patīkamo, par ko tomēr laikraksta lasītājiem tāpat sniedzama informācija, Tādēļ šādi „pašu" rakstīti ziņojumi nav vairāk vērti, kā politiķu sniegtie komūnikē, kuŗi gan veikli sastādīti, taču praktiski nekā nepasaka. TLB sestdienas skolas darbs tomēr nav tikai vecāku lieta, bet interesē visu latviešu sabiedrību, kuŗa skolas darbu atbalsta, tādēļ par to sniedzama informācija arī laikrakstos. Taču — ja preses klātiene skolas sēdēs ir nevēlama — jāsamierinās ar šiem „pašu" rakstītiem ziņojumiem, lai sabiedrība gūtu vismaz kaut kādu informāciju.

Pēc LNAK izglītības nozares vadītāja J. Mežaka paskaidrojuma saņemšanas, redakcijai pašai ievācot informāciju un noskaidrojot faktus, diemžēl, izrādījās, ka V. Brumeles sniegtais ziņojums satur ne tikai faktu kļūdas, bet ir arī izteikti vienpusējs. Katrai medaļai tomēr ir divas puses, bet otra nav parādīta. Taču vienas puses parādīšana vien sabiedrību maldina, arī citus vecākus, kuŗi nav pietiekami un objektīvi informēti.

Fakts ir, ka 13. janvāŗa skolas padomes ārkārtas sēde sasaukta lielā steigā uz padomes priekšsēdes vietnieka V. Gulēna un dažu vecāku pārstāvju spiediena pamata, piedraudot, ka pretējā gadījumā vecāku padome nerīkos skolas bazāru 7. februārī! Nepareizi ziņots, ka skolas pārzine A. Martinsone „draudoši pavēlēja" nosaukt „vainīgo" vecāku vārdus. Norādot uz notikušo spiedienu šīs sēdes sasaukšanai, šo vecāku vārdu ierakstīšanai protokolā, ne „melnajā sarakstā", pieprasīja sēdē pieaicinātais LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, ne skolas pārzine. Nepareizi ziņots, ka prasīts protokolēt to vecāku vārdus, kas šo sēdi atzinuši par nepieciešamu; runa bija par tiem vecāku pārstāvjiem, kuŗi piekrituši piedraudējumam ar bazāra nerīkošanu. Skolotājiem sēdes laiks dažādu tiešo darbu dēļ bija neizdevīgs, taču, lai glābtu bazāru, sēdi nācās sasaukt. Rezultātā tajā piedalījās visu 14 klašu vecāku pārstāvji, bet skolotāju ne puse. Tas, liekas, jo ievērojami iespaidoja balsojumu iznākumus.

Sēdes gaitā nekādi draudi nav izteikti, tādēļ tos vēlāk arī nevarēja atsaukt. J. Mežaks dažu vecāku pārstāvju rīcību panākt sēdi ar spiediena palīdzību, apzīmēja par „šantāžu", taču nerunāja par „sabotāžniekiem". Daži sēdes dalībnieki šo apzīmējumu tomēr uzskatīja par apvainojumu, J. Mežaks to tad arī atsauca. Starp jēdzieniem „apvainojums" un „draudi" tomēr ir milzīga starpība! „Melnajam sarakstam" pieteicās 3 vai 4 vecāku pārstāvji — var jau teikt, ka gandrīz puse: puse no 14 ir 7, bet no 7 savukārt gandrīz puse ir 3 vai 4... Tātad — formāli pareizi, taču tomēr maldina.

Vienpusība V. Brumeles ziņojumā paužas, ka runātājs bijis gandrīz vienīgi Dr. V. Gulēns, kas visu vienmēr ievirzījis pareizajās sliedēs, turpretim J. Mežaks paskaidrojumos „bieži novirzījies no temata", kaut īstenībā V. Gulēns šos paskaidrojumus bieži „pārprata" un komentāros sagrozīja. No ziņojuma noprotams (tā kā skolas pārzines „draudošās pavēles" nav bijis), ka sēdē runājuši tikai J. Mežaks, V. Gulēns, TLB priekšnieks I. Alksnis un skolotāja L. Blūma, bet citi runātāji, kas neatbalstīja V. Gulēna centienus, noklusēti. V. Gulēns gan uzsvēra sadarbības nepieciešamību starp vecākiem un skolotājiem, lai skolas darbs sekmētos, bet viņa centienos kā šai, tā iepriekšējās sēdēs panākt vecāku podomes noteikšanu visos skolas jautājumos.

Nepareizi ziņots, ka J. Mežaks paskaidrojis, ka skolas jaunie statūti, kuŗi izraisījuši notikumus skolā, izstrādāti uz skolas pārzines ieteikuma. Pareizi ir, ka TLB valde tos izstrādāja iepriekšējo statūtu vietā, kuŗus LNAK izglītības nozare neapstiprināja, jo tie nesaskanēja ar Kanadas latviešu skolu pamatstatūtiem. Maldina un reizē nepareizas ir ziņojuma beigas, ka sēde beidzās vienotā draudzībā un ka viss labs, kam beigas labas. Vai tā ir vienota draudzība un labas beigas, ja ilggadējā skolotāja A. Mukta sēdes laikā sarūgtināta aizrādīja, ka miers baŗo, bet nemiers posta, tādēļ nevēlas vairs šādās sēdēs piedalīties. Viņa no sēdes aizgāja. Aizgāja, gan juzdamās nepelnīti aizkarta, arī vecāku pārstāve M. Radziņa, atsakoties no skolas bazāra vadītājas pienākumiem.

Vecāki jutās sarūgtināti, ka skolas vecāku padome, viņiem neziņot, jaunajos statūtos likvidēta. Šī likvidācija būtībā gan ir tikai šķietama un nekādā ziņā pret vecākiem vērsta, jo Kanadas latviešu skolu pamatstatūtos vecāku padomes nav, tādēļ tās nav arī šiem statūtiem pieskaņotajos jaunajos skolas darbības noteikumos, kuŗi bez tam arī noraidīti, šai sēdē nolemjot, ka skolas padomei izstrādājami citi jauni statūti. Rodas iespaids, ka vecāki par Kanadas latviešu skolu pamatstatūtiem vāji vai pat nepareizi informēti, nav jautājumu pietiekami pārdomājuši, citādi redzētu, ka viņu tiesības šai skolā nebūt nemazinās arī bez Ipašas vecāku padomes, faktiski kļūst pat lielākas. Tādēļ sarūgtinājumam nav pamata. Vecāku padome (pa vienam katras klases pārstāvim, kopā 14) pilnā sastāvā reprezentēta skolas padomē, kuŗā pēc līdzšinējiem skolas noteikumiem pilnā sastāvā darbojas arī paidagogu padome, tātad — visi skolotāji, turpretim skolu pamatstatūti skolas padomē no skolotāju saimes paredz tikai skolas pārzini un klašu audzinātājus. Tā vecāku pārstāvju „svars" skolas padomē kļūst lielāks; bez tam skolas padomei piekrīt lemšanas tiesības, kuŗu nav vecāku padomei. Apskatot šo medaļas otru pusi, atklājas, ka ar vecāku padomes „likvidēšanu" vecāku tiesības un atbildība skolā ne par matu nav mazināta.

Tādēļ kurioza liekas vecāku pārstāvju grupiņas cīnīšanās par katru līdzšinējo skolas statūtu punktu, kuŗā minēta vecāku padome vai tās priekšsēdis, kuŗam skolas padomē piekrīt priekšsēdes vietnieka pienākumi. Jo kuriozāka šī vēršanās pret Kanadas latviešu skolu pamatstatūtiem ir tādēļ, ka līdzšinējos skolas statūtos, pēc kuŗiem vecāku pārstāvji grib arī turpmāko skolas darbību, 50. punktā teikts: „Skolas administratīvo instanču lēmumi ir spēkā, ja tiem pievienojas TLB pārstāvis." 51. punktā norādīts, ka TLB pārstāvis balsošanā nepiedalās. — Tās ir neapšaubāmas TLB pārstāvja veto tiesības! Skolu pamatstatūtos šādu veto tiesību turpretim nav. Vai vecāku pārstāvji, kuŗi tik sīksti turas pie skolu pamatstatūtos neparedzētās vecāku padomes, kuŗa, ar statūtiem rūpīgāk iepazīstoties un tajos teikto labāk pārdomājot, patiešām ir paralēls iestādījums skolas padomei, bez kā var labi iztikt, ir apsvērusi, ko nozīmē šīs TLB pārstāvja veto tiesības viņu aizstāvētajos statūtos? Tās nozīmē ne vairāk un ne mazāk, ka TLB pārstāvis visus 13. janvāŗa skolas padomes sēdes lēmumus var neatzīt! Arī lēmumu par „skolas turpmākās darbības komisijas" radīšanu. Šis lēmums arī patiešām nesaprotams un pavisam savdabīgs. Kādēļ skolas un paidagogu padomes, pēc tam vecāku un skolotāju kopsapulce nevar lemt par skolas turpmāko darbību? Kādēļ jārada īpaša komisija ar ik trīs paidagogu un vecāku padomes izraudzītiem locekļiem, vēl 3 pieaicinot no ārpusskolas aprindām, pēc iespējas lietpratējus izglītības jautājumos? Vai vecāki un skolotāji tik maz zina par izglītības jautājumiem, ka jāaicina palīgā „svešinieki"? Šis savdabīgais lēmums radīt šādu īpašu komisiju mudina jautāt, kas aiz tā slēpjas?

Lai sabiedrībai rastos lielāka skaidrība par šo stīvēšanos ap statūtiem un citiem jautājumiem, kas vairāk vai mazāk ar statūtiem saistās, nepieciešams atsevišķs raksts. To sabiedrības un arī visu skolas audzēkņu informēšanai arī sniegsim.

Rīgas (72.) skautu vienība Toronto gatavojas saviem 20. gadasvētkiem 13. februārī Latviešu namā Toronto. Uzņēmumā: vienības masskautu, skauti un dižskauti ar saviem vadītājiem. Foto: J. Līgers

KĀRLIS BENCONS — JUBILĀRS

Uz aizvadītiem 70 mūža gadiem 1 februārī atskatās sabiedriskais darbinieks Kārlis Bencons. Jubilārs dzimis 1901. gada 1. februārī Lietuvas pierobežā, bet 1912. gadā vecāki pārcēlušies uz Līvbērzes pagastu. 1. pasaules kaŗa laikā ģimene nokļuvusi Igaunijā, atgriežoties Latvijā 1918. gadā. 1927. gadā jubilārs uzsācis kaŗavīra gaitas 3. Jelgavas kājnieku pulkā, pēc attiecīga pārbaudījuma izturēšanas sasniedzot administratīva virsseržanta dienesta pakāpi, sākot darbu kancelejas dienestā. Pēc Latvijas okupācijas dienestu atstājis.

2. pasaules kaŗa laikā Kārlis Bencons iesaukts Latviešu leģionā, kur pildījis dienestu bataljona kancelejā, vēlāk bijis kancelejas priekšnieks Veselības rotā Latvijā un Dānijā. Tur kļuvis angļu gūstā un pārvietots uz Cēdelģemas gūstekņu nometni, kur jau toreiz pievienojies DV saimei. Pēc atlaišanas no gūsta jubilārs bija Volterdingenas DV nodaļas dibinātājos Vācijā. Izceļojot uz Angliju, viņu ievēlēja Bredfordas nodaļas valdē, bet pārceļoties uz Kanadu, Kārlis Bencons 1953. g. iesaistījās DV Toronto nodaļas darbā. Kopš 1957. gada darbojas amatos arī DV Kanadas zemes valdē.

Kārlis Bencons vada DV Mēnešraksta saimniecības un ekspedīcijas nodaļu, upurēdams šim darbam neskaitāmas brīvprātīgas darba stundas. Apbalvots ar DV nozīmi zeltā. Jubilārs piedalās arī citos Toronto latviešu sabiedriski kultūrālajos darba pasākumos. Ir arī bij. 3. Jelgavas kājnieku pulka tradiciju apvienības aktīvs līdzdalībnieks un 1969. g. noorganizēja minētā pulka 50 gadu atceres sanāksmi Toronto. Savā laikā dzimtenē, tā sauktajā Jaunajā Jelgavā Lielupes krastā, jubilārs bija uzcēlis ģimenes māju un izveidojis labi iekoptu dārzu. Ģimenē ir uzaugušas 3 meitas: Anna, Biruta un pazīstamā rakstniece un dzejniece Indra Gubiņa. Arī jubilāra dzīvesbiedre Anete ir aktīva sabiedriska darbiniece. V. Likerts

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.
491 College St., Toronto 174, Ont.
tel. 924-2775
maksā
6% PAR NOGULDĪJUMIEM
6½—7% PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

dus Virdžīnijas štā
alībnieki, to vidū 6
sības vadīja kluba
sekcijas vadītājs
vēlāk sekmīgāka-
arī 5 balvas. Pie-
ncē ar 13 mārciņu
vara lomu uzvarēja
vietā ierindojās H.
rc. un 6 uncēm, bet
eviņš ar lomu pāri
ram. Jauniešu kla-
is bija A. Sīlis, bet
R. Jākobsons. —
arīkojumā tai pašā
rī plkst. 7 rītā no-
censība žibulēšanā,
nto, Hamiltonas un
uba pārstāvjiem.
viešu katoju vienī-
valdes sēdē nolē-
icinājuma ietvaros
TLTA sestdienas
5 dol. TLB sestdie-
tam vienības valde
iteja piešķīra Div-
nei Kalifornijā 25
niteja 20. februārī
Latviešu namā rī-
ankūku vakaru ar
tradiciju, izrādot
enības lauku īpašu-
citus uzņēmumus.
st. 1 dienā Latvie-
kopas dalībnieku
ziņojumiem, statū-
un Mežciema inkor-
juma galīgu izlem-

ēkāra E. Plūmes
Glen Echo Rd., apt.
9, tālr. 488—9909.

cis karavīra gaitas
jnieku pulkā, pēc
dījuma izturēšanas
inistrātīva virsser-
pakāpi, sākot dar-
dienestā. Pēc Lat-
s dienestu atstājis.

kara laikā Kārlis
ts Latviešu leģionā,
nestu bataljona kan-
bijis kancelejas
selības rotā Latvijā
kļuvis angļu gūs-
ts uz Cēdelgēmas
tni, kur jau toreiz
saimei. Pēc atlai-
jubilārs bija Vol-
V nodaļas dibinā-
zceļojot uz Angliju,
Bredfordas nodaļas
ceļoties uz Kanadu,
1953. g. iesaistījās
odaļas darbā. Kopš
rbojas amatos arī
emes valdē.
ns vada DV Mēneš-
cības un ekspedīci-
urēdams šim dar-
mās brīvprātīgas
Apbalvots ar DV
ubilārs piedalās arī
latviešu sabiedriski
rba pasākumos. Ir
avas kājnieku pulka
nības aktīvs līdzda-
69. g. noorganizēja
50 gadu atceres sa-
o. Savā laikā dzim-
jā Jaunajā Jelgavā
ā, jubilārs bija uzcē-
āju un izveidojis la-
rzu. Ģimenē ir uz-
itas: Anna, Biruta
rakstniece un
Gubiņa. Arī jubilā-
Anete ir aktīva sa-
iniece. **V. Likerts**

**O LATVIEŠU
SABIEDRIBA
to) Credit Union Ltd.
, Toronto 174, Ont.
24-2775**
a k s ā
GULDĪJUMIEM
R ILGTERMIŅA
LDĪJUMIEM
a izdara visas pa-
operācijas, izsniedz
zdara naudas pār-
niedz ceļotāju čekus.
AUDAS NOGULDĪ-
AIZDEVUMU IZ-
KREDITSABIED-
A DZĪVIBAS AP-
U LĪDZ $2000.00
$5000.00.
darbdienās no pl.
8 vakarā,
o pl. 9 — 1 pēcp.

Vecie strēlnieki pie sava karoga Klīvlendā, no labās (pie karoga) R. Krūmiņš, aiz karoga — kopas priekšnieks J. Ozoliņš, kreisajā pusē karogam — P. Kubuliņš, J. Ezergailis un P. Riekstiņš.

Foto: P. Blūms

Negātiva bilance nebaida

SPORTA LAUKUMA IZBŪVE SIDRABENĒ RADĪJUSI PARĀDUS ◎ LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBAS KANADĀ KONGRESS TORONTO (2)

Kasiera R. Bultes ziņojums Latviešu sporta apvienības Kanadā (LSK) 16. janvāra kongresā DV namā Toronto parādīja apvienības pašreiz ne sevišķi patīkamo finansiālo stāvokli, jo sporta laukuma izbūve Sidrabenē radījusi parādus. Apvienībai ir tiešās darbības un sporta laukuma konts, taču apstākļi spieduši izdevumos tos nedalīt, bet rīkoties ar rīcībā esošajām summām. Tiešās darbības konta atlikums uz pērnā gada 1. janvāri bija 298,71 dol., bet aizvadītajā gadā ziedojumos un piešķirtajos atbalstos (DV 200, LNAK 100 dol.) iegemti 350 dol., sportistu reģistrācijas maksās 232,50 dol. un sarīkojumos 546,30 dol., kopā 1128,80 dol. Valdes locekļiem aizdodot 400 dol., LSAK rīcībā bija 1827,51 dol. Balvu iegādei izdoti 371 dol., inventāra iegādei 295 dol. un sarīkojumu organizēšanai 284 dol.; klāt nākot maksājumiem par telpām, kancelejas un citiem izdevumiem, kopīgie tiešās darbības izdevumi bijuši 1137,83 dol., dodot uz šāgada 1. janvāri 689,68 dol. atlikumu.

Sidrabenes sporta laukuma kontā ieņemti 1787,20 dol., bet par izbūves rēķiniem izdoti 2330,78 dol., rodoties 543,58 dol. iztrūkumam. Taču arī šī summa ir samaksāta, to ņemot no tiešās darbības konta atlikuma, kas reizē ar to samazinājies uz 136,10 dol. Vēl tomēr palikuši nesamaksāti rēķini par pēdējiem sporta laukuma izbūves materiāliem 1749,42 dol. apmērā, kuŗi nokārtojami līdz 31. martam. Tā, ieskaitot valdes locekļu 400 dol. aizdevumu, LSAK darbības gadu beigusi ar 2013,32 dol. parādu.

Uz E. Skujiņa jautājumu, cik līdz šim izmaksājusi sporta laukuma izbūve Sidrabenē un cik līdzekļu vēl būtu vajadzīgi tā pilnīgai izbūvei, neielēsot tribīnes, R. Bulte paskaidroja, ka 1969. gadā izdoti 1551,37 dol., pērn 2330,78 dol., bet nesamaksāti rēķini ir par 1749,42 dol., līdzšinējai izbūvei kopā izmaksājot 5631,57 dol. Laukums jau ir labā lietošanas kārtībā, bet pilnīgas izbūves aplēse vēl nav iespējama, jo tā atkarīga no rīcībā esošajiem līdzekļiem, taču materiālu cenas mainās resp. vienmēr pieaug. Līdzšinējās izbūves izdevumos ieskaitāms arī skaitļos neaplēšamais daudzo talcinieku atsaucīgais bezmaksas darba un laika ieguldījums, kas pretējā gadījumā būtu prasījis daudz līdzekļu par darba stundām.

Revidents V. Galdiņš sniedza atzinīgu vērtējumu, atzīstot, ka pavelkts liels darbs, par ko valdei pienākās pateicība, bet jautāja, kādēļ radīts parāds un kā domāts to nokārtot. LSAK priekšsēdis V. Sališs paskaidroja, ka, sākot sporta laukuma izbūvi, izdevumi plānoti uz 6000 dol., bet šīs naudas nebija. Pagājušā gadā, lai jaunajā laukumā varētu notikt paredzētās latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā, valde prestiža dēļ izšķīrās uzņemties parādus, citādi laukumu nepagūtu pabeigt un šīs sacīkstes, kuŗas organizācijas zipā izvērtās par līdz šim vislabākajām, nāktos atteikt. Radās arī neparedzēti 900 dol. izdevumi par drenāžu, jo nebija zināms, ka laukuma vietā ir ūdens avoti. Attiecīgi uz parādu nokārtošanu V. Sališs informēja par šogad jau saņemtajiem piešķīrumiem un vēl paredzētajiem, rīkoto mākslas priekšmetu izlozi un citām iecerēm, esot arī vairākiem materiālās palīdzības solījumiem. Kongress šos plānojumus atzina par lietišķiem un kases pārskatu ar negātīvo bilanci pieņēma, izsakot pateicību valdei par veikto darbu un daudzajiem sporta laukuma izbūves talciniekiem, it sevišķi J. Silavam par veikto transportu un citiem darbiem, kuŗiem nepieciešamas mašīnas.

Par LSAK atsevišķo nozaru darbību aizvadītajā gadā ziņoja to vadītāji — basketbolā Ž. Zentiņš, volejbolā I. Leja, galda tenisā E. Skujiņš un tenisā A. Mackars. Kongresā iztrūka 4 nozaru vadītāji, reizē ar to viņu ziņojumi — G. Gubiņš (vieglatlētika), H. Gailis (futbols), J. Kļaviņš (slēpošana) un A. Zamuēls (golfs). Pārrunās pie ziņojumiem kongress vienojās, ka LSAK turpmāk vairs neuzņemsies volejbola turnīra organizēšanu un vadīšanu Jaunatnes un draudzības dienās Niagarā, jo pēdējos gados, sevišķi pērn, vairojušies nosodāmas nesportiskas izrīcības, kuŗas šo „dienu" atbildīgie rīkotāji, acīm redzot, nespēj novērst. Ž. Zentiņš īsumā ziņoja par Baltiešu sporta federācijas darbu, kuŗu vadījis divus gadus, tagad vadību pārņemot lietuviešiem. Kongress viņam par veikto darbu izteica pateicību. Par atsevišķo klubu darbību savukārt ziņoja: DV Toronto sporta klubs — R. Kadiķis, Toronto LSK — E. Skujiņš, Toronto latviešu YMCA — Ž. Zentiņš, Hamiltonas Sparta — I. Leja, Toronto LVK (inkorporēts Ontario vieglatlētikas apvienībā) — I. Helguts. Tenisa kluba darbība bija ietverta tenisa nozares ziņojumā, bet ziņojuma nebija par Montrealas LSK un Ērgļu ligzdas slēpotavu.

Pārrunājot šāgada darbības budžetu, izskanēja doma, ka sportistu reģistrācijas maksām jāsedz vismaz balvu iegādes izdevumi. Pērn reģistrācijas maksājumi devatikai ap 230 dol., bet izdevumi par balvām bija ap 350 dol. Pēc ilgākām pārrunām tomēr nolēma atstāt līdzšinējo reģistrācijas maksu — 50 centu jauniešiem, bet 2 dol. pārējiem, atzīstot, ka organizējami daži publiski sarīkojumi budžeta ienākumu palielināšanai.

Par LSAK priekšsēdi šim darba gadam ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo V. Sališu. Iesāktā darba paveikšanai Sidrabenē ar aklamāciju amatā uz vēl vienu gadu apstiprināja arī visus līdzšinējos valdes locekļus — vicepriekšsēžus Ž. Zentiņu un R. Kadiķi, sekretāru G. Gubiņu, kasieri R. Bulti, biedrzinī A. Mackaru un J. Kļaviņu, vienojoties valdes sastāvu palielināt no līdzšinējiem 7 uz 9 locekļiem, lai darbā pamazām iesaistītu gados jaunākus darbiniekus. Par abiem jaunajiem valdes locekļiem ievēlēja J. Zivtiņu un T. Ansonu, kongresam aicinot atsevišķos klubus uz LSAK valdes sēdēm sūtīt savus gados jaunākus pārstāvjus, lai tie piedalītos organizēšanās darbā un tajā gūtu pieredzi.

Sēdes nobeigumā R. Bultes ierosinājumā kongress izteica pateicību T. Ansonam ar ģimeni par darbu sporta laukuma izbūves vajadzībām, it sevišķi abu loteriju labu izkārtošanu, bet E. Skujiņa ierosinājumā — atzinību A. Zakim par „pionierismu", gandrīz vienam pašam izbūvējot sporta laukumu savā īpašumā Stofvillē, kas vairākus gadus kalpoja latviešu vieglatlētiem, šī laukuma izbūvē ieguldot daudz darba, pūļu un personīgo līdzekļu, taču atsaucīgi ar padomiem un līdzekļu devumu palīdzot arī izbūvēt jauno laukumu Sidrabenē. Ž. Zentiņš ierosināja LSAK valdei padomāt par koplidojuma organizēšanu uz olimpiskajām spēlēm Minchenē, Vācijā, nākošā gada vasarā. **Vē.**

Kas notiek Polijā

POLIJAS NEMIERI RIETUMEIROPAS SKATIJUMA

Kaut ārzemju žurnālistiem ieturienes viņus mēģinājuši dabūt kļūšana Polijai piederošajās Baltijas jūras ostās — Dancigā, Gdiņā un Štetinē — joprojām nav iespējama, taču no turienes pienāk aizvien satricinošākas vēstis par poļu strādnieku sacelšanos decembrī. Kāpēc ikvienam ārzemniekam poļu komūnistu iestādes liedz tiesības apskatīt šīs pilsētas un sarunāties ar vietējiem iedzīvotājiem, uz šo jautājumu vislabāk atbild fakti. Štetinē un Dancigā poļu strādnieki savās lielajās dusmās pret komūnistu režīmu pakāruši pie laternu stabiem desmit komūnistu miličus. Vairāki citi miliči izģērbti kaili un iemesti stindzinoši aukstā jūrā. Daudzu citu starpgadījumu vidū viens no raksturīgākajiem šis: Štetines strādnieki nogremdējuši nelielu padomju tirdzniecības kuģi,, kas tur patlaban tika būvēts. Aizvien vairāk apstiprinās ziņas, ka Ziemeļpolijas nemieros nogalināto strādnieku skaits pārsniedzis trīs simtus. Komūnistu milicija pret demonstrantiem laidusi darbā ložmetējus. Tāpat bez jebkādas sauzdzības milicijas bruņotās automašīnas braukušas vienkārši iekšā ļaužu masā, neraugoties uz to, cik lielus ļaužu upurus tas varētu prasīt.

Komūnistu partijas centrālā mītne Dancigā bija viens no galvenajiem demonstrantu dusmu objektiem. Ēku strādnieki aizdedzināja. Lai glābtos no liesmām, partijas vīri kāpuši uz jumta. No šī klaja ar divām galvenajām prasībām: pirmkārt — atbrīvojami apcietinātie divi simt strādnieku un, otrkārt — kuģu būvētavu darba laudis vēlas, lai jaunais partijas šefs Gereks ierastos Dancigā un lai būtu iespēja ar viņu kārtīgi izrunāties. Dancigas strādnieki izsakās: „Daudzi no mums pēc nemieriem gāja uz māju un svinēja Ziemsvētkus ciešā ticībā, ka viss kļūs labāk, kad mēs atkal atgriezīsimies darbā. Bet par spīti mūsu cerībām — nekas nekļuva būtiski citādi! Bez šaubām, sekojot partijas pavēlei, pēkšņi tukšie veikali kā uz burvja mājienu piepildījās ar apelsīniem, citroniem, kukurūzas miltiem un vēl citām lietām. Arī augstākas algas mums turpmāk bija apsolītas. Taču mūsu vilšanās bija jo lielāka! Gireks bija atsaucis un padarījis par neesošu visu to, ko teicis nemieru dienās Cirankēvičs, bijušais ministru prezidents, kuŗš tagad demisionējis un aizstāts ar citu. Cirankēvičs izteicās, ka decembŗa notikumu vaininieki bijuši huligāni un dienas zagļi. Taču pretēji viņa apgalvojumam, mēs labi zinām, ka bez pēdām pazuduši divi simt mūsu kollēgu."

Kāds jauns poļu students savukārt izsakās: „Kāpēc gan mūsu avīzes neuzdrošinās publicēt fotouzņēmumus, kā īsti izskatās sagrautās partijas ēkas? Kāpēc gan netiek spīdēts ar atklātām kārtīm pēc tam, kad atskanējuši tik daudz skaistu vārdu? Mūsu komūnistiskie vadītāji tagad saka, ka decembŗa notikumu vainineki neesot strādnieki, un ka visām kļūdām jātiekot labotām. Bet kāpēc tad režīms ķēries pie represijām pret daudziem tiem cilvēkiem, kas piedalījās šais nemieros?"

Gluži negaidot pret jaunajiem poļu valdības un partijas vadītājiem vērsusies arī Polijas katoļu baznīca, kas nākusi klajā ar plašām prasībām. Īpašā Jaungada vēstījumā , kas nolasīts no visām Polijas baznīcu kancelēm, poļu katoļu galva kardinālis Višinskis pieprasījis poļu tautai sirdsapziņas un ticības brīvību, sociālu taisnību, neviltotu informāciju un domu brīvību, nodrošinātus materiālus dzīves apstākļus un pilsoņu aizsardzību pret valsts iestāžu patvarību. Šīs prasības Jaungada vēstījumā ir tik pārsteidzošas tāpēc, ka katoļu baznīca pirmo reizi boļševiku varas laikā uzstājās kā strādnieku aizstāve pret Polijas valsts vadību. Drīz vien pēc tam Zvaigznes dienā, 6. janvārī, kardinālis Višinskis īpašā sprediķī par jaunu iestājās par

(Turpinājums 8. lpp.)

Kad man būtu tā naudiņa...◎◎

BAUMAS PAR KRIEVIJAS CARU

Pēdējos 10 gados visas pasaules interese par krieviem un padomiju nav tikvien samazinājusies, bet pat pieaugusi. Tā parādās ne tikvien politiskā laukā, bet arī vispārējos jautājumos aiz dzelzs aizkara, it sevišķi par bijušo Krieviju. Galvenā kārtā iespiestais vārds gādā par to, lai agrākās Krievijas vārds un viss, kas ar to sakarā, neizzustu.

Pirms kāda laika tika izdota grāmata „Nikolajs un Aleksandra", kuŗā ir diezgan daudz vēsturisku datu par agrāko Krieviju un viņas pēdējo caru Nikolaju II. Šī grāmata tulkota arī latviešu valodā.Tā nobeidzas ar notikumiem 1918. gadā, kad cara ģimene tika noslepkavota Jekaterinburgā. Grāmatas beigās ir minējumi, kuŗi neizslēdz varbūtību, ka kādi cara ģimenes locekļi varētu būt izglābušies no nāves.

Tagad G. Ričarda grāmatā „Hunt for the czar", par kuŗu jau bija agrāk rakstīts, uzskata, ka cara ģimene nav noslepkavota Jekaterinburgā, bet tā izglābusies un dzīvojusi kaut kur ārpus Pad. savienības.

Toronto laikraksts The Telegram korespondents Vortingtons, kā zināms, cara izglābšanās iespēju bija aprakstījis vairākos savos laikraksta numuros, bazējoties uz augšminēto grāmatu. Viņa slēdziens ir: ja pastāv iespēja, ka cara ģimene noslepkavota, tad daudz lielāka varbūtība esot, ka viņa ir izglābusies. Vortingtons pieminējis arī cara ģimenes sakarus ar Eiropas karaliskām ģimenēm. Laikrakstos minēta arī iespēja, ka atradies cara Nikolaja II trommantinieks Alekseja, kuram tagad vajadzētu būt ap 70 gadu vecam. un kā vārds līdz šim ir bijis Goļiņevskis, kas pirms vairākiem gadiem pārbēdzis uz ASV no Polijas, kur strādājis slepenā dienestā, par ko daudz rakstīts.

Interesanti dzirdēt, ko saka vecie krievu emigranti par iespēju, ka Goļiņevskis varētu būt agrākās Krievijas trommantinieks. Uz tiešu jautājumu, vai pielaižama iespēja, ka Goļiņevskis varētu būt izglābušais Aleksejs, atbildes ir negatīvas. Ja šai vecai krievu aristokratijai, kuŗa no Krievijas nobleses-dižciltības, muižniecības un virsniecības tika dievināta, jautā, vai neatradās kāds pulciņš drošsirdīgo, kuŗi būtu varējuši caru un viņa ģimeni no boļševikiem atbrīvot, labi zinot, ka 1918. gadā apsardzība un komūnistu valdība uz vietas Aizurālā nebija nekāda stiprā, atbildes bija, ka dižciltīgie un generāļi šai ziņā nebija ar sevišķi augstu morāli. Viņiem pašiem bija jāglābjas, bet jaunākie virsnieki, kas varēja būt cara glābēji, bijuši iesaistīti frontēs.

Tie vecie krievi, kas klausījušies „trommantinieka" Alekseja, alias poļa Goļiņevska interviju televizijā, saka, ka viņa izskatā nekā nav vērojama no Alekseja. Šādam slēdzienam pamatā varētu būt arī tas, ka viņš neprot franču valodu, kuŗa krievu aristokrātos bija otrā pēc krievu valodas.

Rodas neziņa, kamdēļ šodien, vairāk nekā pēc 50 gadiem tiek pacelts šis jautājums par cara ģimeni. Vienš iemesls varētu būt tas, ka gandrīz visi cara radinieki, kuŗi varētu dot kādas liecības tagad, ir miruši un tamdēļ nav grūti uzdoties par cara pēcnācējiem, piemēram, pretendējot uz cara zeltu Anglijas bankās. Te gan tūlīt jāpiezīmē, ka īstajiem vai neīstajiem cara ģimenes locekļiem nav ne mazāko cerību dabūt zeltu, kuŗu cars bija noguldījis Anglijas bankās un kuŗa vērtību min vairāk simt miljonu dolaru. Ja Anglijas valdība paņēma nedaudzos Latvijas miljonus, tad neprāts būtu domāt, ka tā varētu šķirties no daudz lielākas summas.

Liekas, ka ticamākā atbilde par iemesliem, kamdēļ šodien pacelt cara jautājumu, varētu būt tā, ka sensāciju kārie amerikāņi labprāt pērk grāmatas par bijušiem, diezgan obskūriem Krievijas laikiem, kas izdevējam dod labu peļņu. Varbūt reiz radīsies arī kāda jauna filma par cara ģimenes izglābšanos, kas atkal nesīs peļņu.

Pieminams, ka kāds trimdas pareizticīgo baznīcas augstāks garīdznieks atzinis Goļiņevski par cara Nikolaja dēlu Alekseju un salaulājis Nujorkā kā Alekseju Nikola jeviču Romānovu, kas krievu aprindās sacēlis lielu traci. Atzīmējams vēl, ka cara Nikolaja māte, Marija Fjodorovna, kuŗa izglābusies no boļševikiem un dzīvojusi Dānijā, dzīva būdama ticējusi, ka Nikolaja ģimene ir dzīva un nekad nav piedalījusies baznīcas aizlūgumos par mirušo cara ģimeni.

Pagājušā 1970. gadā lielais vairums no Kanadas un ASV pareizticīgo baznīcām, arī tā, kuŗā ir piemiņas altāris caram, pieņēmušas Maskavas pareizticīgo baznīcas virskundzību. Tas nozīmē, ka par apmēram 3 miljoniem pareizticīgo, kas dzīvo ASV, Maskava guvusi uzvaru to garīgajā dzīvē, par spīti tam, ka augstākais pareizticīgo galva Grieķijā pret to protestējis.

Jāsaka, ka draudžu locekļu vēlēšanās, palikt Grieķijas vai Maskavas garīgajā aizbildniecībā, nemaz nav prasīta; to visu nokārtojusi garīdzniecība vairāku gadu sarunās ar Maskavas aģentiem.

jps.

SIKĀS ZIŅAS

◎ Etiopijas ķeizars Haile Selasi vainoja „ārzemju valstis un grupas" par mēģinājumu sašķelt viņa imperiju, atbalstot dumpiniekus-partizānus Eritrejas ziemeļu provincē. Viņš paskaidroja, ka Eritrejas vienmēr bijusi daļa no Etiopijas kultūras un izteica cerību, ka šīs grupas „apzināsies ko viņas dara un nāks pie prāta".

◎ Pasaules baznīcu padome 13. janvārī atkārtoja, ka pabalstīs partizānu „brīvības kustību" Dienvidāfrikā. Padomes centrālās komitejas priekšsēdis Dr. M. Tomass komitejas gadskārtējā sanāksmē Etiopijā, Adisabebā, sacīja: „Padome nevar noliegt atbrīvošanas kustību, kuŗa varbūt tiek uzskatīta kā nolegāls ceļš." Padome jau pagājušo gadu izdarīja šo kontroversālo lēmumu, piešķirot naudas summas dažādām grupām mēģinājumā nogāzt balto režīmu Dienvidafrikā un Portugales kolonijās.

◎ Anglijas parlaments 19. janvārī nobalsoja ar 295 balsīm pret 237, atzīstot valdības lēmumu neatļaut agrākajam Rietumvācijas radikālo studentu vadonim Rudim Dučkem palikt Anglijā. Britu valdība apsūdzēja Dučki par kontaktu uzturēšanu ar subversīvām politiskām grupām Vidējos austrumos un Rietumeiropā. Dučke ieradās Anglijā 1968. gada decembrī, ārstējot savus ievainojumus, kas iegūti atentātā Berlinē. Viņa uzturēšanos Anglijā pagarināja ar nosacījumu, ka neiejauksies politiskās aktīvitātēs un neiesīsies universitātē. Dučke dzīvoja pie trockistiem Londonā un daudz ceļoja pa Angliju un ārzemēm. Pagājušā gada jūlijā viņu uzņēma Oksfordas universitātē un Kinga kolledžā Kembridžā. Uz tā pamata Anglijas iekšlietu ministrs paziņoja, ka Dučkes uzturēšanās Anglijā vairs nav vēlama, valsts interešu un politisko iemeslu dēļ. Pēc pēdējām ziņām Dučki uzņēmusi Dānija. ◎

◎ ASV senātors Eduards M. Kenedijs zaudējis savu vietu kā senāta demokratu vadītājs par labu senātoram Robertam Bērdam (Byrd). Balsis dalījās 31 pret 24 Bērda labā, tikai dažas minūtes pirms 92. kongresa atklāšanas. Šis zaudējums stipri iedragās senātora Kenedija ceribas varbūtējai prezidenta kandidātūrai. Senātors Bērds ir pazīstams kā viduscelja gājējs un uzvaru guva slēgtā senāta sēdē.

Kanadā

HAMILTONA

Ev.-lut. Kristus draudzes baznīcā pēc dievkalpojuma 17. janvārī notika draudzes vakars, kuŗā mag. phil. Ruta Keggi stāstīja par savu nelaiķa tēvu prof. Ludi Bērziņu, sakarā ar viņa 100. dzimšanas dienas atceri. Brīvā stāstījumā viņa kavējās atmiņās par dzīvi ar tēvu dzimtenē, par viņa bērnību un tiekšanos pēc izglītības, citējot arī mirušā Luža Bērziņa dzejoļus. A. Šteinberga un dāmu komitejas prce Biruta Golta pasniedza referentei ziedus. **BSK**

Pasta streiks Anglijā

Anglijas valdībai neizdevās tās pēdējais mēģinājums aizkavēt pirmo pasta streiku Anglijas vēsturē. 19. janvārī plkst. 12 naktī pastnieki sāka aizzīmogot sarkanās pasta kastītes.

Streika rezultātā 230.000 arodbiedrības biedri palika bez darba, kas pa daļai ietver arī telgrafa un telefona iestāžu darbiniekus. Anglijas pasts, kas atrodas finansiālās grūtībās, streika dēļ zaudēs 1,2 milj. dolaru dienā ienākumā.

Pašreizējā pastnieku izpelņa ir 36—66 dol. nedēļā. Pastnieki pieprasa 15% pielikumu; valdība piedāvā 8%. Londonā vien streika sākumā palika nenosūtītas 3.500.000 vēstuļu. Uzņēmīgi angļi sāka organizēt privātuzņēmumu pasta nosūtīšanai. Lielākās iestādes domā izkārtot savu pasta jautājumu ar privātkurjēriem. Pašreizējā caurmēra cena par vēstuļu piegādāšanu ir 24 centi gabalā. Londonas komerciālais centrs uzņēmies vidutāja lomu, lai koordinētu pasta piegādi privātuzņēmējiem, kas lietoja visus iespējamos satiksmes līdzekļus.

Laikraksti rīkojuši speciālkurjērus, lai kārtotu miršanas, dzimšanas, laulību un sludinājumu lietas. Britu radiosabiedrība solījusies pieņemt svarīgus ziņojumus privātpersonu starpā. Vienīgā institūcija, ko streiki nav skāruši, ir angļu karaļnams un karaliene Elizabete II turpinās saņemt pastu kā arvien. Apmēram puse no Anglijas telefona darbiniekiem turpinās strādāt. Tā kā pasta arodbiedrībai nav nekāda streika fonda, tad dažas bagātās arodbiedrības piedāvājušas aizdevumus streika laikā.

Kanadas pastā jau dažas dienas pirms gaidītā streika pasts uz Angliju nav pieņemts. Pašlaik nav iespējams spriest par pasta streika ilgumu Anglijā.

Klīvlendas apvienotās draudzes skolas vēstures stundā. No kreisās — skolotājs A. Piterāns un R. Krūmiņā.

Foto: P. Blūms

Tautas deju kopas Vija 20. gadasvētki

Hamiltonas tautas deju kopas Vija 20. gadasvētki 16. janvārī Rainbow zālē pulcināja ap 150 apmeklētāju, to vidū bija daudz bijušo kopas dejotāju. Programmu atklājot kopas ilggadīgā vaditāja Laimdota Morusa ievadīja visus kopas dejotājus ar „Līkumdeju". Deju kopa Vija piedalījās ar 9 dejām, meitenu kvintets Rota ar solo dziesmām, kā arī ar deju pavadījumiem, soliste Dace Kārkliņa, koklētājas Ruta Ezerkalna, Baiba Morusa un Māra Ezerkalna ar klavieŗu solo, spēlējot arī klavieŗpavadījumus visām tautas dejām, vienai deja pavadījumu spēlējot Šarmītei Bultei. Vakara norises vadītājs Ziedonis Upīte nolasīja Latviešu biedrības apsveikumu un nodeva 25 dol. ziedojumu no ev.-lut. Kristus draudzes dāmu komitejas. Suminot ilggadīgo Vijas vadītāju Laimdotu Morusu, Baiba Šmita-Kalēja uzsvēra viņas paaizliedzīgo darbu dejas kopas vadībā neskaitāmas reizes atsakoties no slēpošanas, vai steidzoties mājās no volejbola spēlēm Montrealā, lai ierastos uz mēģinājumu. Pateicības velti, koka šķīvi ar tautas dejotāju pāra rotājumu no kopas pasniedza Uģis Ziemelis, bet ziedus no bērnu grupas — Indra Pulciņa. Māris Ozols no bijušajiem kopas dejotājiem pasniedza tautisku svečturi, bet Toronto viesis A. Bāliņš, suminot L. Morusu par lielo darbu Hamiltonas kopā un dziesmu svētku deju lieluzvedumā — grāmatu, Diždanča un dziesmu svētku komitejas valdes velti.

Sekojošajā ballē deju mūziku spēlēja DV deju kapella „Runči trimdā". Netrūka arī tradicionālā klingera, ko ar 20 degošām svecītēm pasniedza L. Morusai. **BSK**

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
TORONTO 12., tel. 782-7246 377 GLENGARRY AVE.,

NEMAKSĀJIET VELTI IRL IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITESANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas. Cena $22.500, iemaksa $3.000, atlikums uz vienu atklātu 10-gadīgu obligāciju.

Willowdale: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas. Privāts ielbraucamais ceļš. Cena $27.000, iemaksa $4.000.

Avenue Rd. — Lawrence: 5 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs ar piebūvētu garāžu. Īpašums brīvs no parādiem.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM.
UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISA PILSETĀ.

Minējumi par Chruščeva memuāriem

Maskavā nesen izdotajā otrā pasaules kara sarkanarmijas varoņa maršala Ivana Bagramjana atmiņās gan slavēts agrākais Kremļa diktātors Chruščovs, bet kopš viņa nogāšanas 1964. gadā ignorēts oficiālajā padomju vēsturē, kas grozīta pēc vajadzības. Maršala Bagramjana atmiņās, kas izdotas, acīm redzot, ne bez Kremļa svētības, Chruščovam, toreizējam partijas vadītājam Ukrainā, nav liegta atzinība par aizmugures aizsardzības nostiprināšanu pret vācu uzbrukumu Kijevai 1941. gadā. Bagramjans, toreizējais dienvidrietumu frontes komandieris, atceras aizstāvju grūtības pret vācu ofensīvu: „Tikai N. S. Chruščovs neatstāja savas studijas par frontes stāvokli, kur delegācijas no Kijevas un citiem apgabala centriem ieradās nepārtraukti. Viņš kārtoja ienaidnieka atsišanu," maršals rakstīja.

Pagājušo nedēļu 30 amerikāņu eksperti sanāksmē Vašingtonā secināja, ka nesen izdotās Chruščova atmiņas ir autentiskas un ka tās nogādātas Rietumos bez tagadējo padomju varasvīru piekrišanas. Ārlietu ministrijas sasauktā sanāksmē, bez ministrijas speciālistiem padomju jautājumos, piedalījās CIA (Central Intelligence Agency) un citas ASV valdības aģentūras, kā arī privāti eksperti. Sesijā piedalījās arī divi agrākie amerikāņu sūtņi Maskavā Levelins Tomsons un Džordžs Kenans. Sanāksmes nolūks bija izpētīt, kādus slēdzienus varētu gūt no Chruščova atmiņām par padomju politiku un tās īstenotājiem, kā arī noskaidrot to nokļūšanu Rietumos, par ko pastāv dažādi minējumi. Chruščova atmiņu ieguvēji Rietumos, kas tās sākuši publicēt vēl pirms to izdošanas grāmatā, atteikušies apagaismot materiālu izcelsmi. Chruščova atmiņas atsevišķā sējumā iznākušas pagājušā gada 21. decembrī.

Ekspertu panelis secināja, ka lielākā daļa, ja ne visi, publicētie materiāli bijuši Chruščova iztelcieni, kaut gan liekas, ka daži ir bijuši jau pārlaboti, pirms tie sasnieguši izdevēju, kas spriežams pēc saraustītā un sajauktā stila Tas, varbūt, darīts, lai pasargātu no aizdomām pašu Chruščovu, ka viņš varētu būt iejaukts tiešī. Eksperti tic, ka manuskripti sastādīti no vairākiem avotiem, ieklaujot runas un skaņu lenšu iesakņojumus, kas samontēti vēl pirms Rietumu sasniegšanas. Taču pēc kāda eksperta atzinuma tie „pallek lielā tumsā" — kā un kāpēc šie materiāli sasnieguši Rietumus. Domā, ka materiāli varētu būt nogādāti arī bez tagadējo Kremļa varasvīru ziņas, jo tajos izskan stiprais pretstaļiniskais tonis, Chruščova slepeno runu atbalsis no viņa uzstāšanās 1956. gada komūnistu partijas kongresā„ kurā nosodīts Staļina valdīšanas laiks.

Pats Chruščovs noliedz, ka viņam būtu kāds tiešs sakars ar memuāriem. Daudzi domā, ka tas tomēr varētu būt Kremļa darbs un ka memuāri it kā pārdoti pagājušā gada augustā Kopenhāgenā. Pārdevējs, pēc „Die Weltwoche" līdzstrādnieka K. Karo domām, esot Maskavas žurnālists Viktors Luiss. Karo izsaka aizdomas, ka memuāri varētu būt nogādāti Rietumos ar KGB (čekas) ziņu, vadoties no Ļeņina principa, ka memuāru pircēji ir labi „izmantojami muļķi" un ka no nīstajiem kapitālistiem šādā veidā varētu izdevīgi iegūt dažus miljonus dolaru, kas, droši vien, sadalīti starp uzdevuma devējiem un starpnieku. Tā īstais vārds ir Vitālis Jevgeņevičs Luiss, 32 gadi vecais franču izcelsmes žurnālists. Kā Maskavas universitātes studentu viņu 1947. gadā apcietināja un sodīja ar 25 gadiem spaidu darbos, domājams par spekulāciju un sakariem ar ārzemju sūtniecībām. Chruščova laikā, 1956. gadā, viņu kopā ar daudziem citiem amnestēja. Tagad viņam Maskavā ir plašs un grezni iekārtots 7 istabu dzīvoklis, vasarnīca ar dārzu un peldbaseinu, liela garāža un 3 auto, atvaļinājumus pavadot Spānijā un Portugalē.

Šveices žurnālists pārliecināts, ka padomju miljonārs Luiss ir Kremļa rokas puisis un rīkojas KGB uzdevumā.

Government Information

Ontario provinces valdības INFORMĀCIJA Darba departamenta ziņojums

GROZĪJUMI 1968. GADA DARBU STANDARTA LIKUMĀ

1971. g. janvārī Ontario stājās spēkā 1968. g. Employments Standard noteikumu grozījumu likums.
Šai likumā ir noteikums par iepriekšēju uzteikumu individuālu darba saistību pārtraukšanas gadījumos, kā arī par iepriekšēju paziņojumu strādniekiem un ministram fabriku slēgšanas vai lielas strādnieku daļas atlaišanas gadījumos.

Noteikumi satur arī uzlabojumus atvaļinājumu apmaksā, gādājot par 2 nedēļu samaksātu atvaļinājumu otrā darba gadā ar kādu darba devēju.

Jaunais likums pieņemts nolūkā aizsargāt strādniekus no ekonomisko pārmaiņu ietekmes un reizē atstāj uzņēmuma vadībai brīvas rokas rīkoties atbilstot pārmaiņu nepieciešamībai.

Likumā specificēta uzteikuma nepieciešamība individuālos uzteikšanas gadījumos, kas ir bez „iemesla". Šādos gadījumos uzteikums mainās sakarā ar nodarbinātības ilgumu: 1 nedēļas uzteikums darbiniekam, kas strādājis no 3 mēnešiem līdz 2 gadiem; divas nedēļas tiem, kas nostrādājuši 2 — 5 gadus; četru nedēļu uzteikums darbiniekiem ar 5 — 10 nostrādātiem gadiem; bet 8 nedēļu iepriekšējs uzteikums darbiniekiem, kas nostrādājuši 10 gadu vai vairāk. Uzteikuma noteikums neattiecas uz sezonas vai pārtraukta darba laika strādniekiem, īslaicīgu atstādināšanu no darba (layoffs), legālu streiku vai „lockout" un citiem gadījumiem, kad gaŗāka uzteikuma perioda ieturēšana nav iespējama.

Masveida darbu izbeigšanas vai fabrikas slēgšanas gadījumos likums nosaka, ka darba devējs nedrīkst atlaist 50 vai vairāk strādnieku jebkurā 4 nedēļu periodā, kā tikai pēc rakstveida uzteikuma paziņojuma notecēšanas darba ministram un strādniekiem, kā noteikumos minēts. Nepieciešamais uzteikums: 8 nedēļas — 50 līdz 199 darbiniekiem; 12 nedēļu — 200 līdz 499 darbiniekiem; 16 nedēļu — 500 vai vairāk darbiniekiem.

Noteikumos arī paredzēts, ka darba devējs nevar izvairīties no bonusu izmaksas (benefit provisions), kas paredzētas likumā, pārceļot darbinieku no viena uzņēmuma uz otru, t. s., asociētu uzņēmumu.
Nosacījumi atvieglina ieturētas vai nepilnīgas algas iekasēšanu, kā arī citas standarta procedūras un noteic soda piemērošanu darba devējam, kas darbiniekam nav maksājis pilnu atalgojumu.

Lai vienkāršotu noteikumu īstenošanu, ar šo likumu iespējams nodot tiesai par pārkāpumiem pēc 1970. g. 1. oktobŗa līdz 2 gadu laikam pēc pārkāpuma izdarīšanas agrāko 6 mēnešu vietā. Ar šo arī summa, ko darba departamenta nozare iekasēs strādnieka labā, no agrākās $1,000 paaugstināta uz $2.000.

THE HON. JOHN ROBARTS
Prime Minister of Ontario

Plānota Kisingera nolaupīšana

New York Times ziņo no Vašingtonas, ka ASV federālā valdība cēlusi apsūdzību pret 6 personām par gatavošanos nolaupīt prezidenta padomnieku Henriju Kisingeru un uzspridzināt vairāku valdības iestāžu apkures sistēmas Vašingtonā. Katoļu priesteris Filips Berigens jau atrodas cietumā par ASV armijas iesaukšanas pavēļu sadedzināšanu vairākos iesaukšanas centros. Pārējo apsūdzēto vidū vēl ir divi priesteŗi un viena mūķene. Tiesas iepriekšējā izmeklēšanā vēl tika minētas citas personas par līdzdarbību. Apsūdzētie atklāti paziņoja, ka viņi ir pretkaŗa grupas locekļi, kas sevi nosauc par „austrumu piekrastes sazvērniekiem".

Henrijs Kisingers sarunā ar prezidentu Niksonu.

Valsts federālais izmeklēšanas biroja (FBI) direktors E. Hūvers senātā apsūdzēja F. Berigenu un vairākus citus „austrumu piekrastes sazvērniekus" par nodomu nolaupīt ievērojamus valdības vīrus un izdarīt sabotāžas vairākās valdības iestādēs, lai piespiestu valdību ātrāk izbeigt kaŗu Dienvidaustrumāzijā. Iepriekšējā izmeklēšanā noskaidrojies, ka sazvērnieki mēģinājuši iegūt slepeno apakšzemes tuneļu, kas savieno valdības iestādes Vašingtonā, plānus, kā arī centrālizētās apkures sistēmas plānus, kuŗas tad bijis paredzēts uzspridzināt ASV prezidenta Džordža Vašingtona dzimšanas dienā 22. februārī.

Spridzināšana plānota 5 dažādās vietās, kam nākamā dienā sekotu prezidenta padomnieka Kisingera nolaupīšana, lai piespiestu valdību pieņemt sazvērnieku prasības.

GLEZNIECĪBAS AMATIEŖI . . .
(Pārnesums no 3. lpp.)

numentālajā darbā. Bet šī plastika varētu būt arī simbols, tikai mākslas profāni, kuŗi ar saviem ziedojumiem uztur Kultūras fondu, savā gara trulumā to neizprot. Tādēļ mākslas saprašanas labā pie šīs plastikas uzņēmuma paskaidrojumu noteikti vajadzēja. Pretējā gadījumā mākslas nepratšas vēl iedomāsies, ka šī plastika ir pareģojums, ka latviešu tauta, par spīti nacionālismam un tautonībai, tomēr pastāvēs vēl vismaz pāris tūkstošu gadu, kamēr cilvēki technikas tālākās attīstības procesā pārvērtīsies R. Staprāna rādītajā izskatā, reizē ar to arī pēdējais latvietis. Jeb vai, varbūt, skulptūrā rādīts pēdējais latvietis svešatnē, ja lietojam padomisko latviešu valodu, kuŗu loti ciena arī skulptūras autors Raimonds Staprāns?

Uldis Paļpals

Varšava mācās no Prāgas kļūdām

Vai Polijā atkārtojas Čechoslovakijas eksperiments komūnisma liberālizācijai? Varšava šodien un Prāga pirms trim gadiem ir noteikti citādā situācijā, bet ir arī daudzas paralleles.

Polijā pārmaiņjās komūnistu partijas vadība decembrī ar nemieriem un asinsizliešanu. Pārmaiņas uzņēma labvēlīgi, bet tika apsveiktas vairāk rezignēti nekā ar prieku. Čechoslovakijā Aleksandrs Dubčeks nāca pie varas saimnieciskā paguruma procesa beigās, bet bez drāmatiskas sacelšanās. Reforma jau bija jūtama no paša sākuma, tāpēc ka neapmierinātie rakstnieki jau ilgākā kampaņā tautu bija sagatavojuši.

Polija pašlaik galvenokārt ir norūpējusies par sūdzībām algu un cenu dēļ, un katastrofālo pirmās nepieciešamības preču trūkumu, sākot ar gaļas produktiem, ziemas apaviem, apģērbu un beidzot ar rakstāmmašīnām. — Čechoslovakija mēģināja atjaunot saimniecību kā tāli sasniedzamu reformu daļu, ar mērķi dot komūnismam „cilvēcīgu seju".

Polijā strādnieki vadīja vecās partijas un valsts vadības padzīšanu, intelektuāļiem turoties nomaļus, izņemot dažu studentu piedalīšanos nemieros. — Čechoslovakijā žurnālisti un rakstnieki atradās Prāgas liberālizācijas avangardā. Reformātoriem bija jāiegūst strādnieku uzticība, jo viņi baidījās zaudēt sava darba drošību.

Šeit beidzas diferences un sākas paralleles. Edvards Gīreks, Polijas komūnistu partijas jaunais vadītājs, līdzīgi Dubčekam, ir sekmīgs provinces vadītājs, kuŗu iecēla valsts priekšgalā, lai uzņemtos līdzšinējā nesekmīgā valsts vadītāja pienākumus. Pēc Gīreka personīgās pagātnes, viņam ir daudz vairāk liberālā potenciāla nekā liberālajam Dubčekam. Gīreks savu jaunību pavadījis Francijā un Beļģijā kā ogļraktuvju strādnieks un komūnists, un atradies rietumu ietekmē. Dubčeks turpretim bija izglītojies Pad. savienībā un nekad nebija uzrādījis politisku neatkarību savā karjērā līdz partijas augstākajām pakāpēm.

Čechoslovakijas reformu atslēga bija atcelt preses cenzūru un izlietot presi kā forumu visām sūdzībām par komūnisma 20 gadu valdīšanu. Polija nav oficiāli virzījusies uz cenzūras atcelšanu. Tagad Gīreks gan atļāvis provinces presei brīvi rakstīt par vietējām problēmām, kā soljumu informēt tautu. Pagājušo nedēļu, divas stundas pēc satikšmes līdzekļu streika beigām Gdanskā, vietējie pēcpusdienas laikraksti jau vēstīja par strādnieku prasībām. Varšavas centrālie organi nesniedza ziņas par notikumiem Gdanskā, bet provinces laikraksti bija dabūjami visā valstī, ieskaitot galvaspilsētu. Tāpat visi lokālie radioraidījumi bija labi dzirdami visās Polijas daļās. Līdz ar jauno valsirdību ziņojumos ir iesākta arī jauna politika — darot komūnistu partijas sanāksmes publiskas tiem pavalstniekiem, kas bija norūpējušies par aspriežamām problēmām. Situācija tomēr vēl ir tālu no Prāgas 1968. gada pavasaŗa, kad partijas līderiem bija jāaizstāvās norunātāju pults prot audiences jautājumiem.

Čechu reformātori izdarīja lielā apmēra tīrīšanas veco partijas veterānu vidū, — apsūdzot tos valsts uzticības solījumu neturēšanā. Arī Polija radikāli pārmainīja savus galvenos vadītājus, lai gan bez padzīto publiskas grēksūdzes, kas raksturoja Prāgas pavasari. Abās situācijās pieņemtās sasāpējušās prasības noveda vēl pie tālākām, lielākām prasībām. Dubčeks atzina par grūtu izpildīt tālāku intelektuāļu spiedienu par runas un preses brīvību. Gīreks drīz atklāja, ka pieņemot vienu strādnieku delegāciju, lai apspriestu žēlošanos un sūdzības, sekoja vēl vairāk delegāciju ar jaunām sūdzībām.

Viens svarīgs faktors, kā nebija Prāgas pavasarī, bet ir pārsātvēts Varšavas ziemā — tā ir pieredze, ka ar reformu var iet tik tālu, kamēr neriskē ar Pad. savienības iejaukšanos.

☆

PĀRDODAMAS
guļamistabas un ēdamistabas tika koka
mēbeles,
4 mēnešus lietotas.
Lūdz zvanīt Toronto
241-5971.

MĒS IESPIEŽAM
Laulību un iesvētību ielūgumu kartes
Vizītkartes
Dokumentus biedrību vajadzībām
Koncertu programmas
Sarikojumu biļetes
Plakātus, dziesmu lapiņas
Vēstuļu veidlapas, aploksnes
Grāmatas, žurnālus

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
Tel. 921 7121 (Code 416)
491 College St., Toronto 174, Ont.
Canada

SPECIĀLI UZ LATVIJU PILNIGI SAMAKSĀTI SAŅEMEJAM NEKAS NAV JAPIEMAKSĀ

Speciāli 1 ..... US $47.00
10 mārc. cūku tauki, 10 m. baltie kriešu milti, 10 m. rīsi un 10 mārc. cukurs.

VISVĒRTĪGĀKĀ DĀVANA JŪSU PIEDERĪGAJIEM MĀKSLĪGIE KAŽOKI

Fantastiska vērtība — plaša izvēle: Minks (vienkrāsains vai svītrains), karakuls vai aitādas.
Pilna cena tikai $99.00

10 galvas lakati $46.80
5 vilnas ar lielām vai mazām puķēm vai turku musturu, un 5 zīda — dažādās krāsās. Pasūtinot ar gaisa pastu, $8.50 piemaksa.

Speciāls kombinējums $126.00
ar LIELU VĒRTĪBU
3 jardi ziemas mēteļa drāna kungiem, 100% vilnas, 3 j. dāmu ziemas mēteļa drāna, 3,5 j kungu uzvalka drāna, 3 j. dāmu ziemas kleitas drāna, 2 palagi (dubultlieluma), 2 spilvena pārvalki un 6 frotē dvieļi.

Vēl daudz citu speciālpiedāvājumu. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTO CENRĀDI.

Pasūtiniet tagad tikai
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N. Y. 10010
TALR. 982-1530
PIEPRASIET MŪSU BEZMAKSAS ILUSTRĒTO CENRĀDI

KALENDĀRS SARIKOJUMU

TORONTO

30. janvārī — plkst. 7 vakarā vīru kora Vēstures gadskārtējais koncerts un balle Columbus zālē Toronto.
31. janvārī — pl. 4 pēcp. Latviešu namā pankūku balle ar jautru programmu. Latviešu nama dāmu komitejas sarīkojums.
7. februārī — plkst. 1 pēcp. TLB Sestdienas skolas bazārs Latviešu namā.
12. februārī — pl. 8 vak. Columbus zālē Mākslinieku vienības Latvis gadskārtējais slēgts karnevāls „Melns uz balta".
14. februārī — Latviešu saimnieciskō darbinieku diena Latviešu namā.
20. februārī — pl. 8 vak. DV namā DV Toronto nodaļas gadskārtējais karnevāls.
21. februārī — pl. 5 pēcp. Latviešu namā TLTA ģimnazijas talantu vakars.
27. februārī — plkst. 7.00 vakarā DV namā, 125 Broadview Ave. tradicionālais Ventiņu vakars. Piedalīsies ansamblis „Ceļinieki" (Vilis Adlers). Līdzi ņemami grozīņi.
7. martā — pl. 4 pēcp. Latviešu namā Raiba pēcpusdiena. Latviešu nama valdes sarīkojums.
14. martā — plkst. 4 pēcp. Latviešu namā latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdiena. Latviešu nama dāmu komitejas sarīkojums.
25. aprīlī — plkst. 3 pēcp. Yorkminster Park baptistu baznīcā, 1585 Yonge Street, Apvienoto ASV un Kanadas latviešu baptistu draudžu koŗu 22. Garīgo dziesmu diena. Piedalās solisti un simfoniskais orķestris.
15. maijā — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie veči".

HAMILTONA

20. februārī — pl. 7.30 vakarā tradicionālais karnevāls — Monte Carlo Pigbridžā — Rainbow zālē, Sanford un King ielu krustojumā. Spēlēs DV kapella „Runči trimdā". . .

☆

TORONTO PILSĒTAS 1971. g. īpašumu nodokļi

(DAĻU MAKSĀJUMI)

Saskaņā ar pašvaldību noteikuma nosacījumiem un 9.—71. likumu, kas pieņemts padomē 1971. g. 20. janvārī, 1971. gada pirmie trīs īpašumu nodokļa maksājumi kārtojami sekojoši:

Visos iecirkņos	Pirmais termiņš	Otrais terminš	Trešais terminš
	10. febr.	31. martā	19. maijā

Minētajos termiņos kārtojami 1971. g. nodokļu daļu maksājumi, pamatojoties uz pērnā gada aplēses. Atlikumu izziņos gada vidū, un tas būs kārtojams trīs termiņos.

Pēc šīs metodes īpašumu nodokļus var nokārtot 6 termiņos agrāko 3 termiņu vietā, un maksājumu laiks arī ir ilgāks.

Visas termiņu lēses jau izsūtītas. Ja kāds vēl nebūtu saņēmis nodokļu aplēsi, nekavējoties tā pieprasāma Tax Information Counter, City Hall, vai pa tel. 367-7115.

NODOKĻU MAKSĀŠANA

Nodokļi kārtojami vietās un veidā, kā minēts lēsei pievienotajā pamfletā. Lūdzu ievērot, ka bankās tagad pieņem maksājumus līdz noteiktajam datumam. Bet maksājumi sakarā ar Tax Prepaymant Certificates kārtojami vienīgi pilsētas valdē personīgi vai pa pastu.

W. M. CAMPBELL,
City Treasurer

1971. gada jaunie modeļi
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašinas par pazeminātām cenām
Robertson motors Ltd.
1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.
HANS PLAUDE TALR. HO 6-1131
SAZINIETIES AR MŪSU FIRMAS LATVIEŠU PĀRSTĀVI:

SKAISTA DĀVANA BĒRNIEM

Iznākušas Ellas Andersones

PASAKU GRĀMATAS BĒRNIEM

SARGEŅGELIS $1.80
Saturā: Divas eglītes, Sargeņģelis, Dvīņu eglītes

RŪĶIS LABDARIS $1.80
Saturā: Rūķis Labdaris, Lausks

Valijas Mērnieces illustrācijas un grāmatu apvalks

Grāmatas dabūjamas DV grāmatnīcā,
491 College Street, Toronto.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ● Slēgts trešdienās ● Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9—5 pēcp.

BALTIC EXPORTING Co.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto 3, Ont. tālr. LE 1-3098

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 9, ONTARIO
RŪPIGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

KAS? KUR? KO? TORONTO

ALFRED **A. STIKUTS, FRI.**
STIKUTS REALTOR
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-6161
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1770

A. BERZIŅŠ Realty Ltd.
Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijas un notārs
316 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6732
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. *Ausma Miķelsons*

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

BB apdrošināšana plus
VALD BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-0266

LATVIEŠU NAMS
491 College ielā, Toronto 4
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

LAIKRAKSTA
LATVIJĀ
AMERIKĀ
ATSEVIŠĶI NUMURI
PERKAMI TORONTO

Broadview Delicatessen
165 Danforth Ave.

Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.

Esto Meat Products
691 Mt. Pleasant Rd.

Lidums Meat
303 Roncesvalles Ave.

Lotus Florists
732 Bathurst St.

Parkway Delicatessen
731 Broadview Ave.

Pavasars Delicatessen
331 Roncesvalles Ave.

Pokos Meat
376 College St.

Venus Florists
231 Roncesvalles Ave.

West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.

HAMILTONĀ

O. Andersons
93 Market St.

Northland Grocers
129 Barton St. E.

Pasūtiniet to draugiem.
Atjaunojiet abonementu.
Nododiet savus sludinājumus,
jo panākumi neizpaliks un
ar to jūs būsit atbalstījuši
laikrakstu Latvija Amerikā
Apgāds
„Daugavas Vanagi"

☆

INTERTRADE EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un pēc tam jūsu piederīgie apstiprināja, ka
SPECIĀLIE RUBĻU CERTIFIKĀTI LATVIJĀ ir LABĀKĀ DĀVANA!
Kuponi ir labākā dāvana. Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem. Jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, t. i., par vienu ceturtdaļu, vai arī pat lētāk. Dažas preces ir nocenotas tik zemu, ka var iegādāties 10 rubļu vērtību par vienu dolaru.
Zvaniet vai rakstiet mums, un mēs nosūtīsim jums bezmaksas ilustrēto cenrādi. Jūs būsit pārliecināti, ka
RUBĻU CERTIFIKĀTI
ir labākā dāvana. Piegāde 3—4 nedēļu laikā.
Lime: $2.13 par vienu rubli
NAV NEKĀDAS PIEMAKSAS.
Var sūtīt jebkuru summu.
PILNĪGA GARANTIJA.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
PIEPRASIET JAUNO ILUSTRĒTO CENRĀDI.
IEVĒROJIET:
Mēs pieņemam pasūtinājumus automašīnām un dzīvokļiem.

SPECIALIE RUBĻU CERTIFIKĀTI IR LABĀKĀ DĀVANA

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd Street, New York, N. Y. 10010, kas specializējusies jau 20 gadu dāvanu sūtīšanā uz Padomju Savienību ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti tagad ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastajiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji tikai ar tiem var iegādāties visu speciālajos Veshposyltorg ārzemju valūtas veikalos. Cena dažreiz tik zema ka saņem 10 rubļu vērtību par vienu dolaru.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti. Par vienu rubli jāmaksā $2.13, bet piederīgajiem nekas nav jāpiemaksā.

Tuvākaj informācijai un pieprasot katalogu, rakstiet: INTERI TRADE EXPRESS CORP. — 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y. 10010, tālr. 982-1530.

IZĪRĒJAMS
SAULAINS
2 ISTABU DZĪVOKLIS
ar virtuvi un vannas istabu.
Zvanīt HO 5-5317

ATBALSTIET LAIKRAKSTU
LATVIJĀ
AMERIKĀ

RODOLFS ĶIRSIS
grāmatvedis — revidents
ROSENBLUTH & EGER
Chartered Accountants and Auditors
3335 Yonge St., Toronto 12, tālr. 481-5377, dzīv. 536-7715.

VALUDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837.

Kanadas grizli lāčis trimdā

Kanadas plašumos dzīvnieku valsts bagātība kā skaitā, tā sugās, ir ievērojama. Bifeļi savos ceļojumos pulcējas baros, kas aizņem vairāk jūdžu platību. Tie reiz nežēlīgi tika iznīcināti, bet pēc zināma laika saudzības atkal auguši skaitā.

Turpretim lielā spēcīgā lāča grizlija liktenis bijis citāds. Pirms balto cilvēku ienākšanas Ziemeļamerikas kontinentā, grizliji mājoja lielā platībā, kalnos tie bija sastopami pat Meksikā. Pamazām, pieaugot cilvēku skaitam, tie vareno meža valdnieku pamazām spieda arvien tālāk ziemeļos. Kā labākā vieta tika izvēlēta Jukona, kurā uz 200.000 kvadrātjūdzēm dzīvo tikai 14.000 cilvēku, lielo tiesu mazos centros. Grizlijam tā būtu laba vieta, ja nepastāvētu atļauja viņu medīt 7 vasaras mēnešos, kad tas klīst, ēd un darbojas. Lai pasargātu lielos lāčus no galīgas iznīcināšanas, kā nākamo izvēlēja vēl mežonīgāku un neapdzīvotu apgabalu Jukonas dienvidrietumu stūrī 10.000 kvadrātjūdžu platībā. Šajā kalnainajā Jukonas apvidū, kurā kalnu galotnes sasniedz ievērojamus augstumus (Logan's — 19.850 pēdas, St. Elias 18.008 u. c. mazāki kalni), lācim nu jāmēģina dzīvot un paglābt sevi no iznīcības. Dziļas un stāvu kalnu ietvertās ielejas krusto kalnu upes, kuru ūdeņu daudzums atkarīgs no sniega kušanas ātruma. Milzīgie ledus klātie kalni, nepārejamās aizas un šķūdoņi attur katru piedzīvojumu vai izrakteņu meklētāju, izņemot, varbūt, novada nomalēs. Grizli lāči gan var dzīvot netraucētā mierā, bet dabas pētniekiem mežonīgais apvidus rada problēmas. — Lāču vairošanās ir lēna — ik pārgadus dzimst viens vai divi mazuļi, kas notiek ziemas mēnešos un lāčēni līdz pavasarim mīt mātes siltajā tuvumā. No otras puses — nav dabīgo ienaidnieku, kas šo milzeni varētu apdraudēt, un viņu mūža ilgums ir lielāks, nekā daudzu citu dzīvnieku — novēroti līdz 21 g. veci grizli lāči. Arī pārtikas problēma nepastāv, jo viņi ēd visu, kas attiecīgā gada laikā ir dabūjams. Kad pienāk ziemas iguļēšanas periods, tie ir ievērojami guvuši svaru un mātēta mirdzuma kažoku, kas viliņa medniekus iegūt lielisko trofeju.

Pavasaris ir jaunas dzīves sākums kā lielajiem, tā mazajiem lāčēniem. Kad zīdīšanas laiks pāri, aprīlī sākas viņu apmācība patstāvīgai dzīvei. Māte demonstrē dažādas darbības, kā, piem., izrakt zemes vāveri no alas, rakt alas atpūtai un arī zivju zvejas mākas. Ja kāds šai praktiskajai apmācībai neseko ar pietiekamu uzmanību, lāču māte to pamatīgi pārmāca ar ķepas sitienu.

Barošanās vasaras mēnešos ir pilns darba laiks lāčiem, kā jau ikvienam dienišķās iztikas pelnītājam. Grizlijs ēd, kamēr jūtas pilnīgi paēdis, tad noliekas uz atdusu, pamostas, ēd, guļ, ēd, neskatot, vai tā diena vai nakts šajās abās maiņās. Grizli lācis, kā minēts, ēd visu. Gar Klusā okeāna piekrasti lielāko laika daļu var ķert lašus. Šīs proteīnu bagātās barības dēļ piekrastes lāči ir labu tiesu lielāki kā iekšzemē dzīvojošie.

Agrā pavasarī lāči ēd dažādus zāļu asnus un zirņu stīgas, kas sevišķi bagātīgi aug upju salu granīts pamatnē. Rokoties pēc stādu saknēm, zeme tiek pamatīgi izvagota. Kad nogatavojas ogas, lāči salasās pie jaunajiem „maltītes galdiem", gan pie tādiem, kuŗus nesargā dzelkšņi. Ziepju ogas (indiāņu vārds) lāčiem garšo vislabāk. Atvēris muti, lācis sakampj zobos labu kušķi, un no pamatstāda nobrauka ogas, lapas un mazus zariņus. Ja krūms visai kupls, lieto abas ķepas, lai iedabūtu maltīti mutē. Dažreiz pie sevišķi bagāta krūma ēdējs apguļas uz muguras un ar ķepām „šķūrē" ēdamo rīklē. Šādā veidā ēdot, liels daudzums ogu izbirst no kārajiem zobiem, bet lācis tādas nekad neuzlasa. To acīgi uzmana zemes vāveres, čipmanki un baltkāju peles, kas šādās vietās salasās lielā skaitā, notīrot paliekas no „karaliskā galda".

Vislielākās galvassāpes lācim sagādā zemes vāveŗu uzrakšana. Dažreiz viņš nostrādājas mežonīgā dedzībā pa ceturtdaļstundai — un bez sekmēm. Bet citreiz nedaudzi ķepas kārpījumi zemē izdzen grauzēju ārpusē un ātrs ķepas trieciens to nobeidz. Vāveres uzskata lāci par savu ienaidnieku un kad vien var, rokas kokiem zem saknēm vai klinšainā zemes pamatā. Tādā vietā lācis rok, kamēr atduŗas prēt klinti, tad cīnās, lai izkustinātu, aizvāc prom un rok tālāk. Dažreiz šis mednieks sniedzas alā, gluži kā cilvēks to darītu. Tādā veidā lācis nav redzēts kaut ko nokŗam. Bet briesmīgā ķepa, laikam, iemīļnieku pārbiedē, vāvere triecas ārā, izbēg gan lāča žokļiem, bet zibenīgs apgrieziens, lēciens — un abas ķepas uzklūp upurim. Ar savām labajām ošanas spējām lācis uziet ziemā nobeigušos dzīvniekus, kas, sniegam kūstot, sāk bojāties. Lācis uzturas lielās maltītes tuvumā, kamēr tā „pa tiro". Atkritumu kannās reti kas ir nēdams, bet, nebūdams tik dumjš kā zivis, lācis tīši ąķim uzliktai zivij nav pieskāries.

Spalvu mešanas laikā lācis reizēm kļūst it komisks skatītājam, kad 500 mārciņu smagais dzīvnieks ar visām četrām kājām gaisā, vārtās pa granti un oļiem, lai mazinātu niezi, tāpat labs noberzēšanai katrs resnāks koks. — Īsos attālumos lācis skrien pārsteidzoši ātri, ar it kā velsanās kustībām. Ūdenī tas lien bez kādas kavēšanās, nevērojot straumes vai attālumus un, izlīdis ārā, pamatīgi nopurinās un dodas dūšīgā skrējienā, lai atsiltu. Tā kā lāči parasti mīt apvidos (ja ir cilvēku netraucēta izvēle), viņu izturēšanos nenoteic paradums, bet „pārdomāta" izvēle. Viņš nepajaujas tikai redzei, bet apiet apkārt, lai nostātos vietā, kur vējš nes ožamā objekta smaku lāča virzienā. Bezbailīgais drosmnieks tomēr vienmēr bēg no cilvēka gan ne baiļu, bet objekta neparastības dēļ. Izprovocēts, lācis arī uzbrūk. — Pētījumu dēļ lāčus saķer cilpās, iešļircina zem ādas medikamentus, tad sveŗ, mēro, iespiež ausīs krāsainu numurētu plāksnīti un palaiž brīvībā.

—tā

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Dravnieks — Es atceros, atm.	$6.00
V. Dreimane — Ūdens raksti, dzeja	4.00
A. Dziļums — Tiesas svētdiena, rom.	5.80
E. M. Remarks — Laiks mīlēt, laiks mirt, rom	6.00
K. Pētersons — Uz dzimtenes pusi, ceļoj.	7.50
I. Šķipsna — Neapsolītās zemes, rom.	5.00
A. Eglītis — Pasmaidot, stāsti	7.50
V. Bastjānis — Dzīves straumē, atm.	7.00
Dr. th. K Bilzens — Spredīķu izlase	3.00
T. Krūka — Uniforma, stāsti	$5.50
P. Aigars — Nemirstīgais nemiers, rom.	$5.50
A. Kraujiete — Kristals un māls — dzeja	$5.50
I. Gubiņa — Raksts puteklos, rom.	$5.00
I. Grebzde — Saule manā logā, stāsti	$4.80
E. Andersons — Tur plīvoja Kurzemes karogi	$5.80
Latviešu karavīrs II pasaules karā laikā	$8.30
Latviešu Sporta vēsture	10.00
Dekteris — Dorvas ciema ļaudis, rom	$7.00
A. Niedra — Rīga dienās, nedienās, rom.	$5.50
V. Hermane — Bez Tevis, dzej.	$3.20
J. Turbads — Ķēves dēls Kurbads, pasaka	$4.00
A. Eglītis — Cilvēka mežā, rom.	$6.00
G. Janovskis — Nelūgtos ciemos, stāsti	$5.00
R. Blūmks — Latvju tautas ceļš uz neatkarīgu valsti, kultūrvēsturiska apcere	$4.00
A. Voitkus — Ceļi tāli, ceļi tuvi	$5.80
V. Rulliņa — Soli pa solim, rotaļās, dančos un dejās	$5.00
Z. Liepa — Gaismas sijātājs, dzejoļi	$4.00
T. Zeltiņš — Antiņš debesīs meklē latviešus, rom.	$5.80
M. Bukšs — Francis Kempe	$7.00
Dieva kokle — Latv. reliģ. dzejas antoloģija	$8.00
H. Sils — Tēlotāja mākslas un vārds	$6.00
E. Aistars — Evita, rom.	$4.80
J. Plaudis — Zemes ziedi, rom.	$5.50
A. Johansons — Visi Rīgas nami skan	$5.50
Fr. Dziesma — Klusuma zvaigznes, dz.	$3.50
E. Dēliņš — 69 stundas	$6.10
A. Spekke — Atmiņu brīži	$12.00
V. Pelēcis — Malenieša pasaule II	$5.80
Valdis — Staburaga bērni	$3.80
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
T. Ķikauka — Putni, rom.	$4.20
Indra Gubiņa — Rītdiena neakaitās	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Selos kontinentos	$8.00
Al. Tomsena — Cilvēcības vārdā	$8.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmeļi, dzej.	$2.00
J. Miesnieks — Klaučēnu kundzes meita, rom.	$5.80
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, reflekajas	$4.20
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80

Pieprasiet
DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
Uz ..... un ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa
Kanadā un ASV: 1 gada abonements $21.00; 6 mēnešu „ $11.50; 3 mēnešu „ $ 6.00; 1 mēneša $ 2.50
Eiropā un Austrālijā: 1 gada abonements $16.00; 6 mēnešu „ $ 8.50; 3 mēnešu „ $ 4.50

Latviešu sporta apvienības Kanadā gadskārtējais (22.) sporta kongress notika DV namā Toronto 16. janvārī un tajā bez sporta nozaru un klubu vadītājiem piedalījās arī LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs un DV KV priekšsēdis E. Krūka. Tika pārrunāts, kā labāk izveidot sporta nodarbību programmu latviešu skolā, sporta nodarbības latviešu vasaras nometnēs un citi svarīgi jautājumi sporta dzīvē. Uzņēmumā pirmajā rindā no kreisās: A. Mackars, V. Galviņš, R. Kadiķis, V. Sališs, T. Kronbergs un E. Krūka; otrā rindā — I. Helgūts, A. Zaķis, G. Roce, U. Kopštāls, E. Skujiņš, J. Zivtiņa, A. Vinčels, R. Bulte un Ž. Zentiņš; trešajā rindā — E. Plūme, T. Ansons, P. Plīsis Foto: J. Liģers

KAS NOTIEK POLIJĀ

(Pārnesums no 5. lpp.)

poļu strādnieku tiesībām. Višinskis uzsvēra, ka valstij nav tiesības savu mērķu labad uzstādīt pārmērīgi augstas prasības pilsoņu darba spēkam.

Polijas decembra notikumi, kam sekos arī pašreiz vēl — janvārī un būs vēl ilgi pēc tam mācījuši kaut ko ļoti svarīgu. Polijas traģēdija parādīja, ka šodien vairs visas operācijas un lēmumi, ko izlemj tā sauktie nemaldīgie partijas līderi, vairs nav tik vienkārši nometami tautai priekšā — zināšanai un izpildīšanai. Tanki gan ir iedarbīgi joprojām, bet arī vairs tikai savā apšaudes laukā. Gomulkas pārsteidzošā aiziešana, vienalga, vai nu paša vainas dēļ, vai arī viņa konkurentu izprovocēta, tomēr atstājusi neizdzēšamas pēdas. Tā likusi viņa amata brāļiem Austrumeiropas blokā apstāties un šo to pārdomāt. Tajā pašā laikā tā devusi arī strādnieku masām jaunu apziņu par savu stiprumu! Tagad nu nemiers par strādnieku prasībām devis tūlītēju atbalsu, un politiski ir pilnīgi jauns fainomēns komūnistu blokā. Polijas notikumi varētu noderēt par mācību reformu taisītājiem, vai pareizāk tiem, kas iedomājas, ka komūnistiskā sistēmā var izdarīt reformas veco politiskās vadības principu vārdā. Atgriešanās pie reālistiskas saimniecības, atmetot politiskās regulēšanas džungļus, tajā pašā reizē nozīmētu pavisam jaunus soļus. Tādi ir, piemēram, darba ražības celšana ar personīgās iniciatīvas palīdzību. Tie nozīmē arī liekā administratīvā aparāta likvidēšanu, vispirms partijas kontroles aizmešanu projām. Šādu birokratisku parādību izskaušana prasītu ilgas apspriedes un dialogus starp režīmu un darba ļaudīm. Ja šādu apspriežu nebūs, tad rezultāts būs jaunas demonstrācijas, jauni nemieri un — tanki ielās.

Taču šādas apspriedes, šāds dialogs saimnieciskā laukā neizbēgami atbalsosies un prasīs atsaukšanos arī citās dzīves nozarēs. Grūti būtu iedomāties brīvu sarunu par saimnieciskām lietām, piepaturot tanī pašā laikā komūnistisko doktrīnu nesaudzīgu uzspiešanu intelektuālā un arī politiskā dzīvē. Šis ir pats vārīgākais punkts, no kura atkarīgs padomju varasvīru liktenis. Maskava tagad atļauj Polijas jaunajam šefam Gīrekam solīt un pasvītrot dialoga nepieciešamību starp darba ļaudīm un partijas kungiem, laikam cerībā, ka šis solītais dialogs ar laiku izplēnēs, tāpat kā tas bija ar viņa priekšgājēju Gomulku. Ja šīs sarunas tomēr nebūs, tad atkal radīsies tā pati problēma, kas ir visa pamatā — kā paturēt varu arī bez tanku laišanas darbā. Un šajā ziņā izvēles, kustības un rīcības brīvība komūnistiskajās diktatūrās kļūst aizvien mazāka un šaurāka.

V. Skultāns

Prasa pārmaiņas partijas vadībā

Polijas kuģu būvētavas strādnieki Štetīnē iesāka streiku 22. janvārī, bet publisko satiksmes līdzekļu darbinieki pārtrauca darbu 23. janvārī, apturot ielu dzelzceļus un autobusus. Polijas komūnistu partijas līderis Edvards Gīreks 24. janvārī steidzīgi izbrauca uz nemieru vietu satikties mītiņā ar kuģu būvētavas strādniekiem. Lielākā poļu ostas pilsēta pie Baltijas jūras Štetīne jau bija asiņainas sadursmes vieta pērngada decembrī par pārtikas cenu pacelšanu. No Štetīnes ziņoja, ka ielu dzelzceļi un autobusi neatradās uz ielām arī 24. janvārī. Štetīnes strādnieku streiki sekoja pēc lielākās nemiera vietas Gdanskas, kur seriju veidā notika darbu pārtraukumi.

Varšavas ziņu dienests klusēja par pastāvošo situāciju Štetīnē, kas atrodas pie Oderas upes ietekas, tuvu Austrumvācijas robežai. Pēc oficiālām ziņām decembra mēneša nemieros cīņās starp strādniekiem un karavīriem Gdanskā (agrākā Danciga) nogalināti 44 iedzīvotāji. No turienes nemieri pārsviedās uz tuvējo Gdiņu un vēlāk izplatījās arī Štetīnē. Lai gan oficiālais ziņu dienests Varšavā par situāciju Štetīnē klusēja, komūnistu partijas oficiālais laikraksts Tribuna Ludu savā pirmajā lappusē ievietotā rakstā brīdināja, ka „daži ļaudis mēģina radīt anarchiju un demagoģijas atmosfairu valstī."

Ziņas, kas 23. janvārī sasniedza Varšavu vēstīja, ka strādnieki nolikuši savus darba rīkus 22. janvārī Ādolfa Varski kuģu būvētavā, kura ir lielākā Štetīnes ostas pilsētā un nodarbina 12.000 strādnieku. Ielu dzelzceļi brauca ar aprakstītiem vagonu sāniem vēstījot, ka kuģu būvētavas strādnieki streiko. Informētās aprindās runā, ka Štetīnes kuģu būvētavas strādnieki prasa lielākas algas un drastiskas pārmaiņas komūnistu partijas vadībā, valdībā un arodbiedrībās.

SPORTS

LATVIEŠU YMCA UZVAR LIETUVIEŠU VYTIS BASKETBOLĀ

Otrā spēle latviešu jaunatnes vienībai svētdienas basketbola līgā bija jāspēlē ar lietuviešu Vytis vienību. Spēles sākums bija ļoti līdzīgs un YMCA nespēja atrauties no straujajiem un labi spēlējošiem lietuviešiem. Latviešu priekšrocība bija slaikie augumi. Pirmais ceturksnis (spēlējot 4x8 min.) beidzās 11:11. Otrā spēles ceturksnī YMCA bija ļoti veiksmīga un slavējamā spēlē palielināja punktu starpību, beidzot puslaiku ar 30:17 savā labā. Otrā puslaika sākumā neveiksme sekoja neveiksmei un lietuvieši pamazām atguva zaudēto, samazinot punktu starpību uz 3. Pēdējā ceturksnī YMCA spēlēja atkal daudz veiksmīgāk un punktu starpība būtu bijusi daudz lielāka, ja vairāki metieni no vistuvākā tuvuma nebūtu bijuši neveiksmīgi. YMCA uzvarēja ar 63:48.

Jāatzīst, ka vairāki latviešu vienības spēlētāji nebija savā labākā sniegumā. Ļoti uzņēmīgi un sekmīgi darbojās A. Ozoliņš un arī V. Pālens. Ļoti nosvērts spēlētājs bija E. Jaunzariņš. Vienības pašreizējais sastāvs ir labs un sola labus panākumus nākotnē. Vienību labi vadīja E. Pilskalnietis.

Spēlēja A. Ozoliņš — 28, V. Pālens — 16, E. Jaunzariņš — 8, A. Lakstīgala 4, I. Plampe — 4, I. Kopštāls — 3, I. Ķivlis, J. Korbs I. Purvs un O. Tūters.

Ž. Zentiņš

Kultūras dienas Ņujorkā

Kultūras dienas un kultūras darbinieku konference 23. un 24. janvārī Ņujorkā viesnīcas Park Sheraton telpās bija veltīta pašreizējo latviešu sabiedriski kultūrālā stāvokļa un nākotnes iespēju noskaidrošanai. Rīcības komitejas priekšsēdis Dr. P. Norvilis savā atklāšanas runā norādīja, ka jāmēģina izprast laikmets, kurā dzīvojam, jāizvērtē svešās ietekmes un jāmēģina noskaidrot, kas darāms, lai izaugtu latviešu kultūras turpinātāji.

Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis U. Grava norādīja, ka kara apstākļi pārveidojuši latviešu dzīvi un tie nokļuvuši svešā pasaulē, citu tautu vidē, ar citu domu gaitu. „Mēs esam latvieši", teica ALAs valdes priekšsēdis, „no savas latvietības nedrīkstam un arī nevaram aizbēgt." Ilgajā prombūtnē no Latvijas radušās valodas un citas problēmas, piemēram, sakari ar okupēto dzimteni. Tālāk U. Grava norādīja, ka Draudzīgā aicinājuma vietā stājies draudzīgs piedāvājums, jo sabiedrība ALAi piedāva savu palīdzību dažādu pasākumu veikšanai. Tas palīdzēs pārvarēt arī paaudžu plaisas Nobeigumā ALAs priekšsēdis aicināja palikt stipriem savā nacionālajā stājā un latviskā modrībā.

Atklājot kultūras darbinieku konferenci (ar kopīgu Kultūras dienu programmu) ALAs kultūras biroja vadītājs prof. V. Klīve norādīja, ka jau ilgus gadus domājam, it kā dzīvojam uz kuģa, kas lēnām, bet noteikti grimst. Tāds pieņēmums nav bijis pareizs. Katrs par sevi var izdarīt maz, bet kopā strādājot panākumi neizpaliek.

Apskatot situāciju un vērtību izpratni zinātniskajā pētniecībā, filozofijā un reliģijā, Dr. E. Kāpostiņš norādīja, ka zinātnes galvenā vērtība ir patiesības atklāšana. Tomēr šajā laikmetā radušies arī citādi uzskati: „Nacionālisms ir inde, izņemot melnajiem," teica referents. „Apspiesto tautu vēlēšanās pēc atbrīvošanas šajā uzskatā ir kara kūdīšana".

Pensilvēnijas valsts universitātes profesors J. Dragūns, runājot par vērtību problēmām psīchologa skatījumā norādīja, ka zinātnieks veic pētījumus objektīvi, kaut temata izvēlē viņš ir subjektīvs. Referātā viņš minēja, ka latviešu jaunatne okupētajā Latvijā mēģina izvēlēties darbu tādā laukā, kas nav saistīts ar partijas ideoloģiju.

Hartfordas kristīgā semināra profesors E. Grīslis iztirzāja šaubas un cerības kristīgā ticībā, galvenokārt runājot par laimi un nelaimi. „Laime nav pastāvīga un no cilvēkiem tā novēršas tad, kad to vismazāk sagaida," teica referents. „Laimi nevar atrast, tā uzmeklē mūs. Cilvēkiem nav zināmi ne laimes untumi, ne liktena plāni. Nākotne var aicināt, bet arī biedēt, tomēr cerība ir Dieva dāvana."

Vitenbergas universitātes profesors V. Klīve runāja par latviešu nacionālistu jaunās apziņas veidošanās laikā. „Bija uzskats, ka ASV ir lielās kausēšanas katls," teica V. Klīve, „bet tagad šis mīts ir salauzts, pateicoties melno nacionālismam." Viņš arī norādīja, ka latviešu jaunatne iepazīstas ar latviešu kultūru ne vairs vecāku prieka dēļ, bet jaunietis ir atradis latviešu kultūru pats. Runātājs tomēr brīdināja, ka nedrīkst latviešu kultūru saredzēt pārāk šaurā veidā. J. Gaigulis ziņoja par baltiešu zinātnieku darbu.

Sarīkojumu zālē varēja skatīt Goppera, Lazdas un Jaunsudrabiņa fondu godalgoto autoru grāmatas, L. Rumaka sakārtojumā. Pirmās dienas programmu nobeidza ar Kultūras dienu sarīkojumu, kurā uzrunu teica ALAs goda priekšsēdis A. Bērziņš, pēc tam sākās Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansambļa koncerts A. Jansona vadībā. Kā priekšlasījumu, tā koncerta apmeklētāju skaits bija ap 130.

—be

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

KLĪVLENDA

Veco strēlnieku Ziemsvētku kauju atceres svinības Klīvlendas apvienotās draudzes namā ievadīja skolas pārzinis R. Silders. Tajā piedalījās vecie strēlnieki ar savu apvienības karogu. Skolas vēstures stundā par strēlnieku cīņām referēja vecais strēlnieks agr. R. Krūmiņš, piedaloties vēstures skolotājam A. Piterānam. Stāstam par strēlnieku cīņām vēstures stundas skolnieku grupa sekoja ar lielu uzmanību. Veco strēlnieku kopas rīkotais Ziemsvētku kauju atceres galvenais sarīkojums notika 16. janvārī Apvienotās draudzes namā, kuru ievadīja māc. K. Brieža svētbrīdis. To atklāja kopas priekšnieks J. Ozoliņš, nodziedot Latvijas valsts himnu. Sekoja koncerts, kurā dziedāja S. Vādzemniece (soprāns) un A. Kalnapuķe (baritons). Pēc atceres akta oficiālās daļas kuplā apmeklētāju saime pulcējās pie dāmu klātā galda. Spēlēja A. Penava ansamblis „Vecā kokle".

J. E.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Labu liecību, cik ļoti samērā mazs sniegputenis (kaut ar stipra vēja grūdieniem) spēj izjaukt Kanadas dzīves ritmu, sniedza 27. janvāra laikraksti. Garas reportāžas vēstīja par tūkstošiem „strandējušu" bērnu, kas bijuši spiesti nakti pārlaist mazāko Ontario pilsētiņu skolās vai tuvākajās mājās, jo skolu autobusi vētrainajā laikā tos nevarēja aizvest mājās. Arī Ontario ministru prezidents Robarts ar dažiem parlamenta locekļiem ceļā uz Londonu netika tālāk par Ingersollu, kur sagaidījuši rītu kādā apmetnē kopā ar 150 citiem autobraucējiem. Putenis izjaucis arī Forda autorūpnīcas Okvilē darbu uzsākšanu pēc streika, jo no 2500 strādniekiem vairāk nekā 500 nav varējuši ierasties darbā. Desmitiem apledojušu ceļu bija slēgti satiksmei; ne šoseju departaments, ne policijas patruļas nesūtījušas savas mašīnas ārā palīdzēt vai izmeklēt negadījumus. Vissmagāk skarta Berijas, Stratfordas, Gvelfas un Kičeneras apkaime. Un visa rezultātā — tikai 5 inči sniega!

★ Toronto Bērnu palīdzības sabiedrības darbiniece M. Gordona savākusi datus par ārlaulības bērnu mātēm-skolniecēm vecumā līdz 18 gadiem. Statistika rāda, ka 1968. g. Ontario bijušas 83 neprecētas mātes zem 15 gadiem, 221 piecpadsmit gadu vecumā, 625 sešpadsmitgadīgas un vairāk nekā 3000 neprecētu māšu 17—19 gadu vecumā. No 115 meitenēm Gordonas pārziņā pēdējā pusgadā 37 paturējušas bērnus, 72 tos atdevušas Bērnu palīdzībai, bet 3 mirušas. 58 gadījumos skolas vadība zinājusi par meiteņu stāvokli; 4 gadījumos šīs meitenes bija tikai 14 gadu vecas.

★ Pagājušajā rudenī uz 4 dienu darba laiku pārgājis otrs uzņēmums Toronto — Data Business Forms Ltd., kas nodarbina 85 personas. Uzņēmuma vadība apgalvo, ka tikpat kā izzudusi darbā neierašanās problēma, produkcija augusi par 17 proc. un vadībai esot garš personu saraksts, kas vēloties strādāt šai uzņēmumā.

★ Halifaksā notikusi Kanadas 3 piejūras provinču valdību premjēru sanāksme, kurā ierosināta pilnīga politiska apvienošanās nākamo 10 gadu laikā, izveidojot kopīgu parlamentu, noteicot jaunu galvaspilsētu un atsakoties no individuālas politiskas autonomijas. Premjēri vienojušies nodibināt Maritime Provinces komisiju, kas plānotu noteikšanas fazes.

—ns

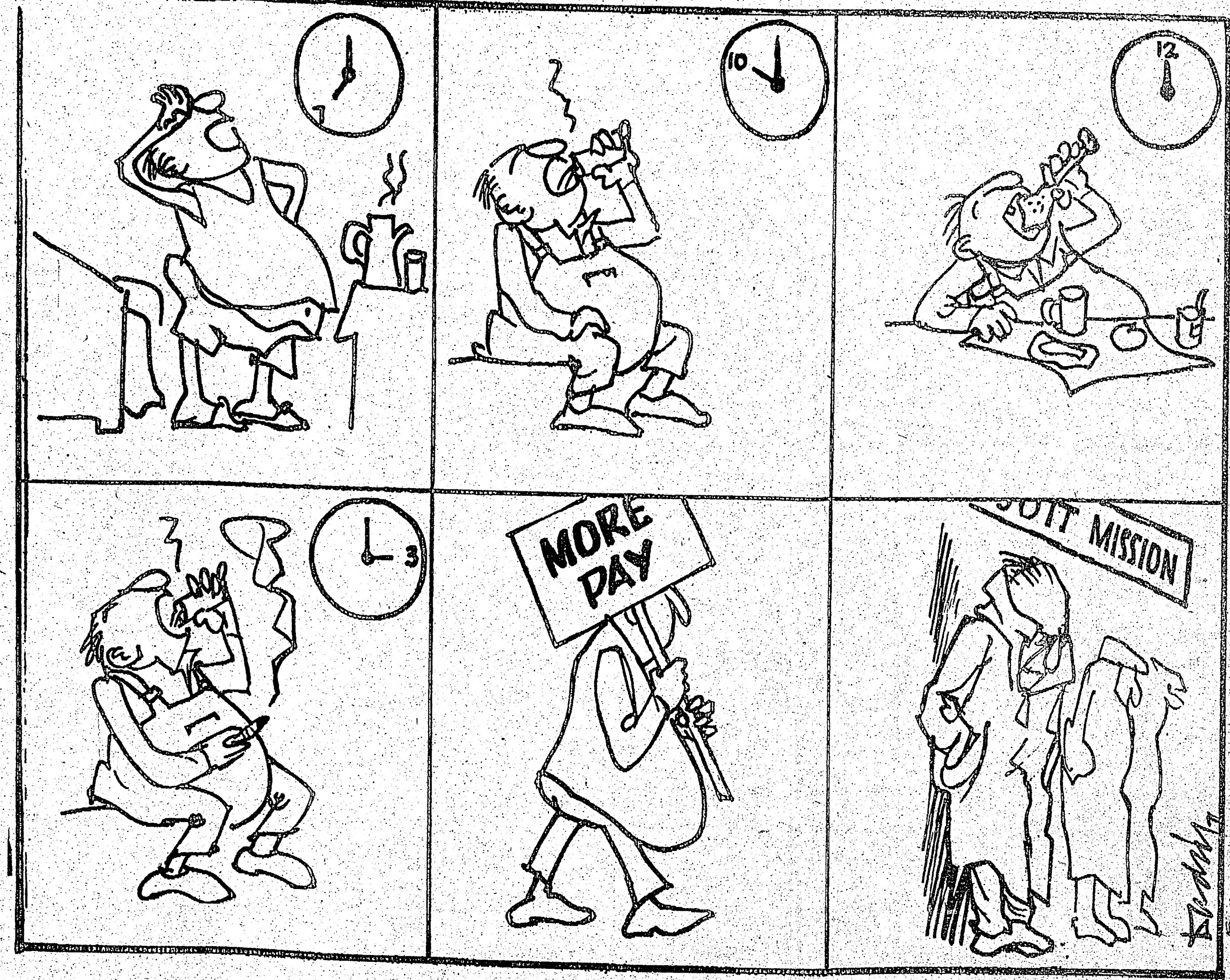

DZIVE LABKLAJIBAS VALSTI

Dadža karikatūra

Vai ar optimismu vien pietiks?

Kā jau agrāk ziņots, ALAs 10. janvāra valdes sēdē kritizēja „Celsmi", kas dibināta, lai celtu veco ļaužu mītni, bet sekmes līdz šim ir izpalikušas. Desmit dienas vēlāk, 20. janvārī, bija sasaukta „Celsmes" valdes sēde Ņujorkā, Dr. A. Bogdanoviča dzīvoklī Bruklinā, lai apspriestu tos jautājumus, kas bija kritizēti ALAs valdes sēdē. Šajā sēdē nebija aicināti preses- pārstāvji, kādēļ neiespējam dot pilnīgu sēdes atreferējumu. Balstoties uz privātā ceļā iegūto informāciju, ir iespējams sniegt tikai dažus vērtējumus. Liekas, ka arī pati „Celsmes" valde jūt, ka tās darbība nav bijusi tik sekmīga, kā sabiedrība to ir sagaidījusi, bet valdei nav arī vēlēšanās, lai šos trūkumus ziņotu lasītājiem un varbūt tāpēc prese nebija aicināta. Arī revīzijas komisija pēdējā sēdē pagājušā gada novembra beigās kritizēja valdes darbību, bet tā šoreiz nav piepildījusies.

Nākotnē varētu sagaidīt, ka „Celsmes" darbam dotu jaunu ievirzi, bet arī agrāk varēja domāt, ka „Celsme" sāks darboties, jo plāni bija izstrādāti, bija jāgaida vienīgi uz rezultātiem, kas tomēr neparādījās. Varbūt šoreiz mūsu centrālās organizācijas bažas dos jaunu sparu apsikušajam darbam. Ir jāmēģina arī noskaidrot, kādas ir iespējas būvēt mazākas veco ļaužu mītnes uz latviešu organizāciju zemes, neaizmirstot arī lielās mītnes. Šādas iespējas ir skatītas un apspriestas, tomēr līdz šim neviens no priekšlikumiem nav atzīts par piemērotu. Kā traucējums uzskatāma arī „Celsmes" inkorporācija, jo tā izdarīta veidā, kas neatbilst pašreizējiem apstākļiem. Pēc šiem noteikumiem „Celsme" ir aprūpes organizācija, kurai ir grūtības pirkt un iegūt īpašumus uz sava vārda. Ir ievadītas sarunas par inkorporēšanas pārkārtošanu uz citiem pamatiem. Nevar arī strādāt tik „mēreni" kā valde to līdz šim darījusi, bet jāpieliek vairāk enerģijas. Ir jābūvē mazākas mītnes uz latviešu organizāciju zemes, bet ir arī jālūko iegūt zemes gabals lielās mītnes būvei. Ja tāds rastos, tad valdības pārstāvim izvēle jāapstiprina un pēc tam jāieņem vieta valdības atbalstu gaidītāju rindā...

Pirms kādiem sešiem gadiem izdarītā aptauja gan rādīja, ka latviešu vecie ļaudis šādu mītni vēlas, bet tagad trūkst informācijas, vai viņi vēlētos pārcelties no savām tagadējām dzīvesvietām uz jauno mītni, vienalga, vai tas būtu austrumos vai vidienē.

Šajā gadā „Celsme" bija paredzējusi izlozi līdzekļu vairošanai. Tā šogad nenotiks, bet Mātes dienā organizācija lūgs tautiešus ziedot šim mērķim.

Darbs nav jādara tikai valdei, bet arī komisijām. Kādi pienākumi katrai komisijai paredzēti, par to gādās padomes priekšsēdis L. Bērziņš, kas bija uz sēdi ieradies no Filadelfijas. L. Bērziņa pienākums ir izstrādāt noteikumus komisiju darbībai. No vietraudžu komisijas bija ieradušies J. Kračevskis un Klimanskis no Filadelfijas, bet no būvkomisijas V. Gobiņš; ekonomiskās komisijas pārstāvju nebija.

Pēc sēdes dalībnieku atzinuma šī valdes sēde un pārrunas bijušas lietderīgas, dalībnieki izrādījuši interesi strādāt un darbu turpināt. Atliek vienīgi cerēt, ka pašreizējais optimisms izpaudīsies arī organizācijas darbā.

V. Irbe

Pravda prasa AN izvākšanos no Ņujorkas

Komūnistu partijas laikrakstā Pravda ievietotā rakstā ierosināts, ka Apvienotajām nācijām būtu jāizvācas no Ņujorkas, ja „naidīgi huligani" vēl turpinās uzbrukumus padomju diplomātiem un biroja ēkām. Omas Koļošņičenko, krievu korespondents Ņujorkā, rakstījis Pravdai, ka ASV autoritātes uzmudinot uzbrukumus padomju un arabu misijām pie Apvienotajām nācijām.

„Tiešām, tā var izskaidrot faktu, ka amerikāņu iestādes nav spērušas efektīgus soļus, lai novērstu naidīgu huligānu rīcību. Tagad, kad apspriež jautājumu par Apvienoto nāciju jaunā nama būvi, ir nepieciešami šim jautājumam pievērst nopietnas domas, vai AN var rēķināties ar normālu darbību Ņujorkā".

★

Tikla Godībiņa, gados vecāka jaunkundze, satiek draudzeni un uztraukti stāsta: „Es šorīt mežā meklēju sēnes, kad pēkšņi no krūmiem izlēca kāds vīrietis... Tu nevari iedomāties, kā es skrēju!" — „Jā, un vai tu viņu noķēri?" ziņkāri ievaicājas draudzene.